

De Moelial

April 2008

Verschijnt maandelijks

Afgiftekantoor 1050, Brussel 5

V.U.: Bram Langmans

Jaargang 27 n°3

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel
in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

EN VERDER

Studentenparticipatie	P. 5
Bei Uns in Amerika	P. 6
De Crisis van de Universiteit	P. 7
Tibetaanse slaag	P. 9
Salsa !	P. 10
Toekomst van de republiek	P. 12
VUBMUN doet verslag	p. 13
Robert Crumb	p. 14
Maak uw eigen vaporizer	p. 15

Wie wordt de volgende rector?

Een dubbelinterview met Jan Cornelis en Paul De Knop

In de vorige Moelial kon u uw eigen rectoraat samen stellen. Hierop kregen we al van verschillende in hun eer gekrenkte VUB-coryfeeën gepikeerde vragen over de redenen van hun absentie in de lijst. Bij deze, u was niet goed genoeg. De rectorverkiezingen gaan tussen Jan Cornelis (vicerector Onderzoek) en Paul De Knop (decaan Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie). De uitslag zal 9 mei bekend worden gemaakt. Tijdens twee publieke debatten (28 en 30 april) kunt u de twee kandidaten nog eens aan de tand voelen teneinde een goed-overwogen keuze te maken. Niet dat elke student kan stemmen (enkel die in de Raad van Bestuur en in de Faculteitsraden), maar toch; slijp uw geest en wees waakzaam; er staan veranderingen voor de deur. In dit dubbelinterview (11/04) spreken Cornelis en De Knop over de alliantie met Gent, de identiteit van de VUB, de rationalisatie van het hoger onderwijs en de organisatorische structuur van onze unief. Ook vroegen we ze een *themasong* te kiezen dat hun kandidatuur op muzikale wijze karakteriseert. Na veel gezucht kwamen beide heren aan het einde van interview tot een antwoord.

De Moelial: Laten we vriendelijk beginnen; wat ziet u als de grootste kwaliteit van uw collega?

De Knop: Eerst en vooral; ik apprecieer Jan zeer. Gedurende acht jaar heeft hij hard gewerkt in het rectorencollege, en heeft hij een performante onderzoekspoot opgezet. Zijn grootste kwaliteit is zijn ervaring; hij is betrokken geweest bij alle onderhandelingen en hij kent de verhoudingen van de interuniversitaire verhoudingen goed. Ik denk dan ook dat Jan een goede rector zou zijn.

Jan Cornelis: Pauls grootste troef is ondubbelzinnig zijn managementkwaliteit. Omdat hij niet in het centrale beleid zat, heeft hij minder de kans

De Knop: "Ik leg niet al mijn eieren in de mand van Gent."

gehad om te laten zien wat hij kan. Maar de voorstellen die Paul heeft ingediend waren altijd heel helder. Hij beschikt zeker over goede managementcapaciteiten.

DM: En dat zou hem een goede rector maken?
JC: Dat zou hem inderdaad een goede rector maken. We hebben het daar onderling al over gehad, en we vinden ons allebei wel geschikte kandidaten.

PD: Het is ook goed dat er twee kandidaten zijn; dat stimuleert het debat. Wie het ook wordt, die komt er versterkt uit.

Jan Cornelis (links) en Paul De Knop

ALLIANTIE

DM: Een groot punt van verschil is de alliantie met Gent. Meneer Cornelis, u had een grote rol in de onderhandelingen en meneer De Knop, u had meerdere malen commentaar op de besluitvoering, met name op de 500.000 euro per jaar,

PD: Ik heb wel wat meer commentaar gegeven. Maar ja, ik heb ettelijke keren gezegd dat die som te laag is. Vooral omdat ik weet hoe men in Gent het principe van de alliantie heeft verkocht. Men heeft daar gezegd "we worden de grootste onderzoeksruimte van Vlaanderen, we hebben een poot in Brussel, en we kunnen daarmee de concurrentie met Brussel wat afzwakken". Dan vind ik 500.000 euro de komende vijf jaar maar mager.

Het is de verdienste van het rectorencollege dat het de mogelijkheid tot een alliantie heeft geopend. Ik vind alleen dat het te weinig besproken werd, dat het te snel gecommuniceerd

is, kortom; dat het te snel is gegaan, en uiteraard dat die som te laag is. Het allerbelangrijkste bezwaar dat ik echter heb, is de perceptie die de alliantie bij studenten, media en ouders teweegbrengt. In de hoofden van de mensen leeft al dat we "gefuseerd zijn". Er is alleszins veel onduidelijkheid over. Gaan we bijvoorbeeld de gezamenlijke opleiding Wiskunde met de Universiteit Antwerpen nu opdoeken of niet? Zelfs Alain Verschoren, de nieuwe rector van de Universiteit Antwerpen en een goede vriend van me -we hebben samen in de schoolbanken van het KA Antwerpen gezeten-, zit met zulke vragen. Voor mij geldt in elk geval dat ik niet al mijn eieren in de mand van Gent leg.

JC: Je hebt een aantal punten aangehaald waar ik het fundamenteel mee oneens ben. Ik was hoofdonderhandelaar bij de alliantie met Gent en ik ben trots op het behaalde resultaat. Ten eerste, die 500.000 euro; ik had gehoopt twee miljoen te bereiken, maar dat is helaas niet gelukt. De voornaamste reden is dat Gent een pluralistische universiteit is met een zeer sterke en conservatieve

CD&V-vleugel. We hebben ze wel kunnen overtuigen van de win-win gevolgen van een alliantie, maar we konden ze natuurlijk ook weer niet bruuskeren. Verder is die som voor mij niet zo belangrijk. De grootste verwezenlijking is dat we bij gezamenlijke diplomering vergoed worden à rato van het aantal studiepunten dat we leveren in die programma's. In de onderhandelingen zien we dat wij met de VUB ongeveer voor een derde van de studiepunten gelden. Dat is een financieringsstroom die veel groter is dan die 500.000 euro.

Communicatie rondom de alliantie is inderdaad belangrijk. Daar is nu een Gents-Brussels team mee bezig. Die zal er vooral op gericht zijn om de meerwaarde van de alliantie aan te tonen. Zo kan een student zijn volledige opleiding in Brussel volgen, die garantie is er, en de alliantie voegt daar extra mogelijkheden aan toe. Die keuzemogelijkheid is een van de voordelen van zo'n alliantie.

PD: Jan, zeg mij eens de situatie binnen vijf jaar: je hebt nu een groot bedrijf dat zich associeert

Cornelis: "Gebouw 'M' mag niet in een ivoren toren zitten."

met een klein bedrijf dat afhankelijk is van het grote. Wie of wat zal er dan gaan overblijven? Er wordt niet gezegd dat dat kleine bedrijf slecht werkt, integendeel, want anders zou dat grote bedrijf niet eens geïnteresseerd zijn... Mijn broer is *merger* in banken. Die zijn geïnteresseerd in het overnemen van kleinere concurrenten die goed draaien. Dan is de vraag: wat wil ons personeel, wat willen onze studenten? Willen wij in een groter geheel in Gent zitten? Dat de mensen vragen hebben, is toch logisch?

JC: Ik geef toe dat die dialoog met de universitaire gemeenschap te laat is gekomen. Een open dialoog in alle richtingen staat voorop in mijn programma, en zal een belangrijk aandachtspunt zijn als ik verkozen wordt. Ik heb erg genoten van de dialogen met de overlegstructuren, toen we onze informatieronde deden. Dat zou ik graag op periodieke basis willen organiseren. Gebouw 'M' mag niet in een ivoren toren zitten, en dat er meer aandacht had moeten gaan naar interne communicatie, daar neem ik als lid van het huidig beleid een deel van de verantwoordelijkheid voor. Ik denk dat we die communicatie in dit rectoraat wat verwaarloosd hebben, mede door de zeer drukke agenda's. Verder lijkt het of ik de stem van Oosterlinck [voorzitter van de Associatie Leuven, red.] hoor in jouw verhaal, Paul. Voor mij gaat die analogie van universiteiten en bedrijven maar tot op zekere hoogte op.

PD: We zijn misschien geen bedrijf in de ware zin van het woord, maar in de feiten zijn we wel een bedrijf. We hebben immers veel personeelsleden en klanten. Waarom zou een student zich nog inschrijven in Brussel als het in Gent goedkoper is of als men daar meer te bieden heeft? Die perceptie is heel belangrijk. Bij de beleidsmakers van het ministerie van Onderwijs leeft nu al de gedachte van 'twee-en-een-halve' universiteit. Als de VUB dan opgaat in Gent, is dat precies wat ze willen. We moeten dus duidelijk maken waar we echt voor staan.

Hoe wordt er gestemd?

In totaal zijn er 614 kiesgerechtigden. Het gaat om het Zelfstandig Academisch Personeel (professoren), de leden van de Raad van Bestuur en de verkozen afgevaardigden van de faculteitsraden van de Vrije Universiteit Brussel. Zowel in de Raad van Bestuur als in de faculteitsraden zitten ook studenten.

Op maandag 21 april worden de stembrieven naar alle stemgerechtigden verstuurd. Op 9 mei worden de stemmen geteld en de resultaten van de verkiezing afgekondigd. De uitslag van de eerste stemronde is geldig als minstens de helft van de stemgerechtigden zijn of haar stem heeft uitgebracht. De kandidaat die dan een absolute meerderheid van de stemmen achter zijn naam krijgt, is verkozen. Hij mag zich vanaf eind september de tiende rector van de Vrije Universiteit Brussel noemen. Bij een gelijke stand (zoals bij de rectorverkiezingen in Antwerpen) wordt er een nieuwe ronde georganiseerd. De Verkiezingscommissie staat onder het voorzitterschap van Hélène Casman, decaan van de faculteit Recht en Criminologie.

Programma's

Als u de volledige programma's van de twee rectorkandidaten wilt lezen, kunt u terecht op hun websites: www.pauldeknop.be en www.etro.vub.ac.be/Rectorverkiezingen2008-Jan-Cornelis (op www.jancornelis.be vindt u foto's van schaarsgeklede feestgangers -het is de site van een beroepsfotograaf). Zowel De Knop als Cornelis maakt gretig gebruik van allerlei citaten om hun programma van even luchtige als intrigerende aspecten te voorzien. Hier komen ze:

"The role of intellectuals is to develop alternatives to existing policies, to keep them alive and available until the politically impossible becomes politically inevitable." Dixit Milton Friedman, gebruikt door De Knop, die verder buigt op zijn eigen slogan "Samen werken aan onze toekomst".

"L'Avenir est incertain... mais cette incertitude est directement au coeur de la créativité humaine" is het citaat waar Jan Cornelis op steunt. De zin komt van Ilya Prigogine, een Russisch/Belgische Nobelprijswinnaar in de Scheikunde.

DRAAI'S OM?

P. 16

Het doppelinterview gaat verder op pagina 3

Edito!

Het is moeilijk om een artikel clichématiger te beginnen dan met een citaat uit de 'dikke Van Dale'. Toch kan een begripsdefinitie wel eens helpen om het gezeve van de inhoud te scheiden. Zeker in tijden van verkiezingen. Een term die in de huidige rectorverkiezingen met de regelmaat van de klok terugkeert, is het bijna christelijk aandoende modewoord 'visie'; om de pijnscheut die Van Dale heet maar direct gehad te hebben: 'de wijze waarop men zaken beoordeelt, beschouwt'.

Het lijkt geen twijfel dat men hier alle kanten op kan. Dit laten de twee kandidaatrectoren dan ook niet na. Voor De Knop is het duidelijk: "Voor de periode 2008-2012 wordt gekozen voor een ambitieuze en inspirerende visie met duidelijke beleidskeuzes." Dit staat in zijn strategische beleidsnota, onder het hoofdstuk 'visie', wat De Knop ook wel 'denken' noemt –dit in tegenstelling tot 'doen', dat over de 'aanpak' van de visie gaat. De Knops visie gaat uit van een sterke-zwakke-analyse; hij koppelt er zelfs een SWOT-ontleding van de VUB aan. Hierbij merkt hij scherp op dat de grootste opportuniteit ligt in het feit dat er in 2009 een nieuwe Vlaamse Regering, en dus een nieuwe minister van Onderwijs, komt. Veel slechter dan die 'kamergeleerde' met 'tsjevenmanieren' (zie het dubbelinterview...) zal het inderdaad niet kunnen. De Knop is van plan om de politiek te bespelen en beïnvloeden. Je kan hem daarbij geen ongelijk geven, maar hij vergeet iets te snel dat 'beïnvloeden' in twee richtingen werkt. Verder kan de decaan buigen op een indrukwekkend resem aan 'prestaties' getuigend van politieke wisselwerking. U herinnert zich wellicht de voetbalvelden in Jette nog.

Visie. Jan Cornelis laat zich evenmin onbetuigd als het aankomt op het gebruik van de term. In zijn afzonderlijke teksten verwijst hij naar zijn – helaas op het moment van schrijven nog niet beschikbare – tekst "Het project VUB" dat de verschillende deelaspecten 'integreert in een overkoepelende visie', aldus de vicerector. Elders spreekt hij zelfs van 'een gedoseerde cocktail van *problem solving* voor acute problemen, een *road map* voor de middellange termijn, en een visie voor de lange termijn'.

De twee rector-kandidaten vervangen vaak het woord 'mening' door 'visie'. Dat geeft hun een vlag van projecteerbaar zelfvertrouwen; we kunnen gerust zijn, de mannen hebben een visie. Dit is volgens De Knop dan ook een onontbeerlijke eigenschap van een rector. Hij zet het in ieder geval al in zijn beoogde rectorale competentieprofiel, waarin hij het heeft over een strategische *helicopter-view* als strategische visie.

Paradoxaal genoeg lijken De Knop en Cornelis zich blind te staren op visie. Beide kandidaten schreeuwen om het luידst dat ze er een hebben; een audiovisie, om een open deur in te trappen. Misschien kunnen we het daarom beter hebben over 'visioenen' dan over 'visies'. Visioenen - oftewel 'droombeelden', om de verdorpe Van Dale er nog maar eens bij te halen- over hoe de VUB eruit gaat zien. En nu we toch bezig zijn, komt hier mijn visioen: we gaan Van Camp misschien nog wel missen.

De Knop en Cornelis zijn capabele kandidaten, dat zeker. Cornelis glimlacht zich overal doorheen, kan zeer autoritair overkomen (het verhaal gaat dat hij mails wel eens durft te ondertekenen met 'dixi') en heeft een gloed van zelfverzekerdheid over zich. Dat laatste kan van De Knop -zij het in iets mindere mate- ook gezegd worden. Hij lijkt echter meer een consensusfiguur dan zijn tegenkandidaat.

Gevangen in de schijnbare noodzaak aan visies, beperkt het debat over de toekomst van de VUB zich nog te veel tot het abstracte. En u heeft Sartre niet nodig om te weten dat het kwade het product is van de menselijke neiging om het concrete abstract te maken. Ik moedig u dan ook aan om tijdens de komende publieke debatten (28 en 30 april, met Raad van Bestuur-voorzitter Eddy Van Gelder als moderator) uw stem te laten horen. Neem geen genoegen met twee Cassandraïsche visies; een wijze waarop men zaken beoordeelt, die hebben we allemaal.

Daniël van der Meer

Kort VUB-nieuws

Met o.a. de MIVB-abonnementen

STUDENTENRAADVERKIEZINGEN

Er was dit jaar weer een verlenging voor nodig: de verkiezing van de studentenvertegenwoordigers. Uiteindelijk is het quorum van 25 procent in elke geleding gehaald. Vooral in de faculteiten Ingenieurswetenschappen en Recht & Criminologie was de participatiegraad relatief hoog: vier op de tien studenten heeft zich hier laten verleiden tot het uitbrengen van een stem. Op verkiezingen.vub.ac.be vindt u terug welke kandidaten zijn verkozen.

MANDELA

Er hangt een hardnekkig gerucht over de campus; een bepaalde groepering zou de geniale ingeving hebben om de (Nelson) Mandela-zaal om te dopen in de (Ernest) Mandel-zaal. Wat ze met de 'a' gaan doen, is nog onbekend. Wij vinden de aMandel-zaal ook wel van enige

originaliteit getuigen. De actie zou begin mei moeten plaats-vinden, in het kader van het veertigjarig jubileum van mei '68.

ANCI AUX

Ook volgend jaar kunt u weer gebruik maken van goedkope MIVB-abonnementen. Dit heuglijk nieuws bereikte enige weken geleden de VUB middels een brief van Bert Anciaux. Hiermee kwam hij tegemoet aan de Studentenraden van de VUB, EHSAL en Erasmus Hogeschool, die om een verlenging van het project hadden gevraagd; dit jaar was in principe het laatste jaar van de openbaar vervoer abo's voor studenten in Brussel.

AV

De Moeial houdt haar Algemene Vergadering op woensdag 7 mei. De redactie kiest hier een nieuw

bestuur. U bent ook van harte welkom: redactielokaal op de Triomflaan 62, 17.00u.

OVERIG

Piets 'favoriete plekje' is *L'Atelier*; wat anders (DS, 04/04) @@@ Rector Van Camp vindt het nieuwe financieringssysteem 'niet erg gunstig voor de kleinere instelling'; aan gevoel voor *understatements* heeft het hem nooit gelegen (DM, 12/03) @@@ Volgens Benji heeft de VUB 'vrienden genoeg' in de politiek; dat is waar, zolang dat maar niet aan hun seksuele geaardheid toegeschreven kan worden (DM, 13/03) @@@ Karel De Gucht heeft eveneens 'goede vrienden, ook in de politiek'; cf. supra (HV, 22/03) @@@ Jean-Jacques heeft vooral goede vriendinnen @@@ Bruno Tobback heeft bijna geen vrienden meer; zijn 'foute uurtje' in het KK trok welgeteld 11 toehoorders.

De statistieken bewijzen het: Iedereen kan voor *De Moeial* schrijven.

Stuur uw artikel voor 1 mei op naar moeial@vub.ac.be
Of kom eens naar een redactiebijeenkomst, alwaar u ongekend hartelijk de meest efficiënte doch interessante vergadering van uw leven zult bijwonen.
Elke woensdagavond 20.00 - Triomflaan 62

Cultuuragenda

Brussel bruist! Indien u nog niet overtuigd bent bekijk dan onderstaande cultuuragenda en plan tussen de papers, blok,td's en cantussen door een ware cultuuruitstap! Laat je verrassen door ...

KULTUURKAFFEE

23 april: Jazz op woensdag: MP4 om 21h
24 april: Mark Fogo (UK/NL) om 22h
8 mei: Buffoon om 22.00h
14 mei: Jazz op woensdag: Fernando Tarrés Quintet (Arg) om 21h

TONEEL

17,18,20,21 mei: Accords @ Kaaitheater
22/04 & 23/04: Beautiful Me @ KVS
Beautiful Me is een solo van de Zuidafrikaanse danser en choreograaf Gregory Maqoma.
22/04 & 23/04: Silhouette @ KVS
Deze korte voorstelling snijdt heftige thema's aan als seksuele identiteit, clichés van Afrikaanse mannelijkheid versus vrouwelijkheid en de ellende die eruit voortvloeit.
17/04 tot 27/04: On Y Danse Tout En Rond @ Beursschouwburg

MUZIEK

15 mei: Marta Mus (Pol) om 22h
19 april: Merz (Uk) @ Bota
20 april: Brussels concertband: Thé dansant @ AB
21 april: Tiken Jah Fakoly @ AB
21 april: Master Session @ Sounds Jazz Club
21 april: 65daysofstatic (Uk) @ Bota
22 april: KT Tunstall @ AB
22 april: Freaky age @ AB
22 april: Antonio Segura Group @ Sounds Jazz Club
22 april: Jazz from Romana: Mara & 4Given @ The Music Village
23 april: Danko Jones @ AB
23 april: Chamaquiando (salsa) @ Sounds Jazz Club
23 april: The Frontier (Young Talents Concerts) @ The Music Village
23 april: Dub Trio (Usa) @ Bota
23 april: Ars Musica 2008 "Carte blanche à Renaud De Putter" met Isabelle Bats, Ingried Dese, Caroline Lamarche, Johanne Saunier, Laurence Vielle, Stephane Ginsburgh, Kbe Baeyens, J.L. Plouvier @ Bota

24 april: Lenny en de wespen: 'geen helden meer' @ AB
24 april: Pierre Anckaert Trio (jazz) @ The Music Village
25 april: Kristen Cornwell Quintet @ Sounds Jazz Club
25 april: O U R S (F)- Le Yéti (B) @ Bota
25 en 26 april: Judy Niemack (jazz singer) @ The Music Village
26 april: Babylone @ Sounds Jazz Club
28 april: Master Session @ Sounds Jazz Club
29 april: Shameboy @ AB
29 april: Antonio Segura Group @ Sounds Jazz Club
30 april: Caribe Con K- los soneros del Barrio (Caribbean music) @ Sounds Jazz Club
30 april: FOURtune (Young Talents Concerts) @ The Music Village
1 mei: symmEtrio @ Sounds Jazz Club
1 mei: Off the record @ AB
1 mei: Oscar Lorient (Latino) @ The Music Village
2 mei: Narcissus Trio @ Sounds Jazz Club
2 mei: Styrofoam @ AB
2 mei: Johan Clement Quartet (SWING from HOLLAND) @ The Music Village
3 mei: Narcissus Trio @ Sounds Jazz Club
3 mei: Claudia Carbo (Latin Jazz singer) @ The Music Village
4 mei: Backstreet Boys @ Vorst Nationaal
5 mei: dEUS @ AB
5 mei: master Session @ Sounds Jazz Club
6 mei: Tinariwen @ AB TIP!!!!
6 mei: Watcha clan @ AB (gratis voor Tinariwen-bezoekers!!)
6 mei: Christophe Mae @ Vorst Nationaal
6 mei: Tuesday Night Orchestra @ Sounds Jazz Club
6 mei: SoniCorchestra @ The Music Village
7 mei: Chamaquiando (salsa) @ Sounds Jazz Club
7 mei: Asymétria (Young Talents Concerts) @ The Music Village
8 mei: Anton Walgrave @ The Music Village
8 mei: Kraak & Smaak @ AB
8 mei: Jef Neve Trio @ AB
8 mei: Portishead @ Vorst Nationaal
8 mei: Olivier Cima & Friends (flamenco-jazz) @ The Music Village
9 mei: Gino Latucca + Ivan Paduart Trio @ The Music Village
10 mei: Justice @ AB
10 mei: The Subs @ AB (gratis voor justice-bezoekers!)
10 mei: Walrus @ Sounds Jazz Clubs
12 mei: Master Session @ Sounds Jazz Club
12 mei: Madrugada (blues) @ AB

13 mei: Da Romeo Band @ Sounds Jazz Club
14 mei: Bjorn Berge @ AB
14 mei: Action Reaction (Young Talents Concerts) @ The Music Village
15 mei: Fuck Buttons @ AB
16 mei: Booka Shade @ AB
16 mei: Music Music Music (TOPP JAZZ from Sweden) @ The Music Village
17 mei: Calogero @ Vorst Nationaal
17 mei: MARIE sings Henri Salvador... (Sing & Swing) @ The Music Village

DANS

22,23 april: KAMP @ Kaaitheaterstudio's
vanaf 29 april: Kroum @ KVS
9,10,11,13 mei: End @ Kaaitheater
10 mei: Needlapb 14 @ Kaaitheater
vanaf 11 mei: Quartet: A Journey To North @ KVS
vanaf 15 mei: Tempest II @ KVS
17 mei: Mujeres @ Paleis Voor Schone Kunsten
Twee weekends lang zet de Beursschouwburg de deuren open voor beweging. On Y Danse Tout En Rond brengt voor een nieuwsgierig publiek een internationale selectie van kunstenaars samen die artistieke grenzen aftasten en hardleerse dogma's bevragen.

Programma zie: www.beursschouwburg.be

EVENTS

07/05 tot 18/05: Les Nuits Botanique @ Bota
met o.a. Jamie Lidell (Uk), The Do, Cocorosie, Gotye (Aus-B), Tunng (Uk), Scout Niblett (Uk), Xiu Xiu (Usa), I'm From Barcelona, Blood Red Shoes (Uk), We are scientists (Can), Balkan Beat Box (Usa/Isr), Tom McRae, Catherine Feeny, Cocoon (F), Explosions in the sky (Usa),...
Programma zie: www.botanique.be

09/05 tot 31/05: KunstenFestivalDesArts
Het festival gaat door in een twintigtal Brusselse theaters en cultuurhuizen. Kunstenaars uit alle hoeken van de wereld doen de hoofdstad aan en verrassen, stellen in vraag, verblijden en verbreiden....Dit jaar is de Beursschouwburg de uitvalsbasis. Meer info op www.kfda.be

Doruntina Islamaj & Kristien Janssens

Vervolg van het dubbelinterview (p.1)

Over vrij onderzoek, studenten en knipperlichten

Vervolg van pagina 1

IDENTITEIT

DM: Wat verwacht u dat de weerslag van de alliantie zal zijn op de eigenheid van de VUB?

PD: Dat zal een enorme uitdaging worden. Actief pluralisme wordt nu al geassocieerd met de Universiteit Antwerpen, niet meer met de VUB. **JC:** De VUB staat nog altijd voor een progressief maatschappijbeeld. Vrij onderzoek is toch iets waar onze vorsers waarde aan hechten, en we moeten het meer propageren. Elke universiteit zegt aan vrij onderzoek te doen, maar toch is er een verschil in de manier waarop wij dat implementeren, in een perspectief van vrijzinnig humanisme, en waarop anderen dat doen. Door de alliantie met Gent gaan we lesgeven aan veel meer studenten. Voor mij is dat een uitgelezen gelegenheid om ons gedachtegoed te illustreren; het is een nieuw publiek dat je daar kunt aanspreken. Als we dat goed doen, gaat daar ook een wervende kracht vanuit. Eens de studenten op onze campus zijn, neem ik over het algemeen tevredenheid waar. Het probleem is om ze zover te krijgen dat ze zich inschrijven en in contact komen met onze campuswerking.

Wat ik wil restaureren is de *community building*. Naar aanleiding van de discussie rond Mieke Van Hecke [directeur-generaal van het Katholiek Onderwijs die in een interview zei het normaal te vinden dat zij haar scholieren niet informeert over het studietoelbod van de VUB, omdat deze waarden 'haaks staan op die van het katholieke onderwijsnet', red.] gebeurde dat spontaan. Voor het opiniestuk van Paul verscheen ['De onderwijsongelijkheid van Mieke Van Hecke' -DM 12/12/07, red.], waren er al

verschillende andere gezamenlijk geschreven stukken gepubliceerd door profen aan de VUB. Dat was eigenlijk geïnitieerd door mij. Ik heb een aantal opiniestukschrijvers wakker gemaakt en er werd een gemeenschap gevormd. Dat soort *communities* wil ik aanmoedigen rond verschillende andere thema's die leven bij de VUB medewerkers. Voor mij is dat de eigenheid van de VUB. De VUB wordt gemaakt door de kwaliteit en het initiatief van haar medewerkers, die kun je niet centraal opleggen, enkel ondersteunen.

PD: Inderdaad, maar dan moet je dit wel bevragen! Trouwens, is er vanuit het rectoraat een parlementaire vraag geïnitieerd bij de kwestie Van Hecke?

JC: Nee.

PD: Vind je dat dat kan? Hoe vertaal je naar je studenten, personeel en ouders dat Mieke Van Hecke als een *solo slim* verkondigt dat men voor de VUB geen reclame mag maken? Ik vind trouwens dat Frank Vandenbroucke daar op een "tsjevenmanier" omheen is gegaan. Hij had haar openlijk moeten terechtwijzen. En wij hebben ook niets gedaan. We zijn te braaf geworden. We moeten terug durven uitkomen voor onze waarden, voor onze universiteit.

DM: Was die stilte een bewuste keuze van het rectoraat?

JC: Alle lezersbrieven in alle kranten lieten zien dat we in dat debat de sympathie unaniem aan onze kant hadden. Daarom hebben we inderdaad met het rectoraat besloten om daar niet officieel op in te gaan. We konden geen betere reclame hebben dan de uitspraak van Van Hecke zelf.

RATIONALISATIE

DM: Meneer De Knop, u heeft het gevoel dat er niet voldoende tegen de wil van Vandenbroucke wordt ingegaan.

PD: Ja, dat vind ik. Met de alliantie en met de

rationalisatiecommissie [ook wel: Commissie Soete, bestaande uit (vice)rectoren, waaronder Van Camp. De commissie heeft een advies aan de minister gegeven over het 'overaanbod' van bepaalde opleidingen en de 'rationalisatie' daarvan. Voor de bacheloropleidingen worden normen van een minimum aantal studenten opgelegd; degenen die dat niet halen, zijn voorlopig 'knipperlichten', red.] hebben we ons gevoegd naar de grillen van de minister. We hebben onvoldoende politieke druk uitgeoefend op Vandenbroucke.

JC: Ik kan alleen maar zeggen dat er heel scherp tegen zijn wil is ingegaan. Je kunt alleen niet "spelen" met een instituut als de VUB, met al zijn werknemers. Als je in het beleid zit, neem je soms andere keuzes dan wanneer je niet in het beleid zit. Je kunt niet altijd je universiteit zelf op het spel zetten – al gaat dat om het verschil tussen 'leven en overleven', zoals onze rector het heel goed heeft verwoord in een interview met *De Morgen*. "Overleven" is een verworven feit, de kwaliteit van het leven daar moeten we voor vechten.

DM: Hij is en blijft een arts...

JC: Ja, de analogie is zeer goed gekozen. Daar gaat het debat over. We willen niet bestaan om te zieletoegen. [tegen De Knop] Als je verkozen wordt en in het beleid terecht komt, dan kun je niet dezelfde risico's nemen als je vanuit een oppositiestandpunt doet.

PD: Maar Jan, ik zit wel in het beleid. Ik ben immers decaan van een faculteit en lid van de Raad van Bestuur. Een faculteit met een opleiding die volgens de visitatiecommissie de beste van Vlaanderen is, maar die momenteel wel met een knipperlicht staat in het rapport Soete en in de kranten.

JC: Maar er is geen probleem met die opleiding, *allez...*

JC: "Mijn drie vicerectoren zouden zijn voor Onderwijs, Onderzoek en Internationalisering."

PD: Dat je dat dan maar eens uitlegt aan ons personeel, aan de (toekomstige) studenten en aan hun ouders.

JC: Dat is juist de taak van decaan, om die boodschap correct in te schatten en over te brengen. Maar je dramatiseert dat onnodig. Er is voor mij geen enkel probleem met de bachelors die op knipperlicht staan. Er zijn oplossingen voor allen.

DM: In het rapport Soete worden 14 bacheloropleidingen van de VUB als 'knipperlichten' beschouwd.

PD: En de cijfers die jullie hebben gebruikt, zijn verkeerd. Dat geef je toch toe?

JC: Ze zijn verkeerd in de zin dat ze verouderd waren en dat er nu nieuwe cijfers zijn.

PD: Dus ze zijn verkeerd.

JC: Maar ze zijn niet verkeerd.

PD: Jawel, want er werden te lage cijfers gebruikt, waardoor de Revaki-opleiding met een knipperlicht staat in de kranten. En de perceptie van de ouders is dus dat ze hun kinderen best niet naar de VUB sturen.

JC: Dat laatste klopt. En ik ben ook niet gelukkig met het publiceren van die cijfers. Maar het is dankzij Ben Van Camp en mij, gesteund door UA, dat er in het zogenaamde rapport Soete niets vermeld staat over de masters. De masters moeten nog op ons af komen en daar zie ik een veel ingrijpender bedreiging, omdat wij enorm veel masters hebben ten opzichte van het aantal studenten. Je kunt geen masters organiseren voor één student. En dan denk ik dat de samenwerking met Gent de beste oplossing is. In de richtlijnen staan garanties dat de onderzoekszwaartepunten behouden blijven. Daarmee zijn we coherent met de visie die ik onderschrijf: zonder onderzoek is er aan een universiteit geen onderwijs. Het omgekeerde is ook waar; zonder onderwijs is er ook geen onderzoek mogelijk. De versteviging en impact die ik de voorbije acht jaar voor onderzoek heb gerealiseerd als vicerector Onderzoek, wil ik met een gelijkaardige inzet als rector verbreden naar onderwijs.

Wat betreft onze té actieve minister van Onderwijs; als ik de man moet karakteriseren, dan is dat een kamergeleerde. Ik ben vol bewondering over de structuur van de financieringsmodellen, maar ze beschrijven de realiteit niet. Het model beschrijft de twee grote universiteiten: Leuven en Gent. Vandenbroucke's basisfinanciering gebeurt op basis van de verdeling onderwijs-onderzoek,

die in Vlaanderen 45 en 55 procent is. Hoe zit dat met ons aan de VUB? Net omgekeerd. Dat is een groot probleem.

DM: U schrijft, meneer De Knop, dat u in de lijn van die cijfers meer energie wil steken in kwalitatief onderwijs.

PD: We zijn in de eerste plaats een onderwijsinstelling, geen onderzoeksinstelling. Onderzoek moet het onderwijs ondersteunen. Als kleinste op de markt moet je dan een niche worden. Anders is er geen verschil meer met Gent; we weten daarenboven ook niet meer waar de 'Vrije' van VUB voor staat – laat staan dat de buitenwereld dat weet. Wij moeten dus heel duidelijk gaan bepalen waar we naar toe willen, onze missie.

JC: Ik ben het er mee eens dat we een nichespeler zijn. De niche die ik wil aanspreken is internationalisering. Dat zal één van mijn topprioriteiten zijn. Ik ga mij dan ook vrij agressief weren tegen decretale taalbelemmeringen op masterniveau. Ik geloof niet dat je redelijkerwijs het aantal Vlaamse eerstegeneratiestudenten spectaculair kunt verhogen, ook al moeten we daar wel aan werken. Via een internationale markt kun je wel tien à twintig procent meer studenten aantrekken. Ik voorzie een tiental institutionele overeenkomsten met Europese universiteiten. Zo hoop ik tegen 2012 tenminste de dreigende financieringsdaling te voorkomen.

PD: "We zijn in de eerste plaats een onderwijsinstelling, geen onderzoeksinstelling."

Bovendien vind ik dat wij een verantwoordelijkheid hebben tegenover jongeren. Die gaan niet in Vlaanderen werken; die gaan in een internationale context werken. En als je dat dus niet organiseert op onderwijsvlak, dan lever je geen jongeren af die professioneel lang zullen meegaan. Als we een nichespeler zijn, daar ben ik het met Paul eens, dan moeten we een niche kiezen. Voor mij is dat een internationale niche, gebaseerd op onze positie in Brussel.

PD: Dat vind ik ook. We moeten echter niet alleen internationale studenten aanspreken voor de masters, maar ook meer energie steken in het bacheloronderwijs en terug actiever gaan rekruteren in de scholen zelf en ons unieke VUB-project gaan verkopen. Wij wären voorlopers in onderwijsbegeleiding en we moeten dit keurmerk terug krijgen.

STRUCTUUR

DM: De heer De Knop heeft het over interne optimalisatie en de heer Cornelis over organisatieontwikkeling; beide komen neer op wijzigingen in het organogram van de VUB.

JC: Ik spreek van organisatieontwikkeling, want de organisatie staat bij ons echt in de kinderschoenen. We hebben een organogram, maar we hebben nooit eens degelijk de processen in kaart gebracht. Tot nu toe is er veel te veel hokjesdenken, in functie van de mensen die er al waren. Dat wil ik dus afschaffen en de *tool* daarvoor is de informatisering van de universiteit. Mijn visie is dat er meer bestuurd zou moeten worden. Ik vind dat we veel waardevolle dingen gelanceerd hebben, maar in gebreke zijn gebleven bij de invulling. Ik denk dat de onderzoeksector daar een uitzondering op is (*lacht*).

Wat de academische structuur betreft, zou ik graag drie volwaardige vicerectoren zien. Nu heeft Michel Magits [vicerector studentenbeleid, red.] geen stemrecht. De drie vicerectoren zouden zijn voor Onderzoek, Onderwijs en Internationalisering. Dus niet meer naar Studentenbeleid. Elke vicerector zou dan een academisch directeur krijgen: een jurist onder Internationalisering, iemand met een verhoogde bevoegdheid voor kennis en technologieoverdracht onder Onderzoek en een academisch directeur voor studentenzaken onder de vicerector Onderwijs. Twee vicerectoren, één voor onderwijs en één voor studenten, heeft geleid tot twee artificieel gescheiden administraties en slecht omschreven functiebeschrijvingen. Ik denk dat het symbolische dat je verliest door een vicerector studentenzaken te vervangen door een academisch directeur ruimschoots gecompenseerd zal worden door een efficiëntere werking.

DM: Breek je zo niet een directe link tussen de studenten en het rectoraat?

JC: Ik breek niets af, ik voeg dingen samen die logischerwijze samen horen. Bovendien blijft de vertegenwoordiging van de studenten ook behouden natuurlijk.

DM: Meneer De Knop, wat voor wijzigingen met het rectorencollege heeft u voor ogen?

PD: Laat mij benadrukken dat je ons misschien niet steeds gelooft als we het hebben over onze plannen. We zitten immers volop in een verkiezingsstrijd. Maar kijk daarom vooral naar onze daden. Bij het Gemeenschapsonderwijs - waar ik momenteel voorzitter ben - heb ik alvast de principes van *good governance* toegepast. Ik denk dat mijn sterke punt is dat ik bij andere organisaties heb gewerkt en dus maagdelijk kan kijken naar de VUB. Dat heeft natuurlijk ook een nadeel; ik sta wat interne ervaring betreft acht jaar achter. Maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door mijn grote externe ervaring. Ik wil een Raad van Bestuur die meer strategisch gaat besturen. Dit is een universiteit van de 21^e eeuw; laten we daarom eens denken hoe die zou moeten werken, laten we de processen herbekijken en laten we dan de beslissingsorganen herbekijken. Ik wil er naar toe dat de rector, de vicerectoren en de decanen meer managers worden, die men ook moet kunnen evalueren op hun prestaties.

Je moet werken volgens een globaal strategisch plan. De VUB heeft dat nu niet. Wel zijn er her en der enkele goede deelbeleidplannen, maar deze zijn nauwelijks op elkaar afgestemd. Je moet ook meetbare doelstellingen vooropstellen en dan meten wat er bereikt werd. Maar, allereerst dien je je missie te herbepalen. Je moet een strategisch plan maken, en dat laten dragen door de mensen die het gaan uitvoeren en door hen die het moeten steunen. Dat wil zeggen: uw oud-studenten, uw politici, uw bedrijfsmensen, maar ook door uw studenten. Ik vind de participatie van studenten dan ook van groot belang. Ik ben dus niet van plan de vicerector Studentenbeleid af te schaffen. Integendeel, zijn portefeuilles wordt zelfs uitgebreid met Internationalisering. En dat moet een echte vicerector worden, met stemrecht. Ik denk daarenboven dat we studenten moeten faciliteren als zij verantwoordelijkheid op zich nemen. De VUB hoort studentenparticipatie als een van haar kernwaarden te onderschrijven.

DM: En klopt het dat u dan ook studiepunten aan studentenvertegenwoordiging zou willen koppelen?

PD: Ja. Vertegenwoordiging of beleidsparticipatie zou dan credits opleveren. Want zeg nu zelf eens: wanneer een student als bestuurder zetelt in de RvB, leert die student daar niet even veel als of zelfs meer dan wanneer hij -laat ik dit maar als voorbeeld nemen- mijn vak sportsociologie volgt?

JC: Dat is misschien een goed idee, waarover eerst wat dieper nagedacht moet worden

DM: Tenslotte, heeft u al een nummer bedacht?

JC: Ja, doe maar Steppenwolf met *Born to be wild*. Maar dan moet je wel naar de lyrics gaan kijken, want de titel dekt de lading niet (*lacht*) - www.youtube.com/watch?v=UlwLAEzHbcg.

PD: Voor mij is het *United We Stand*, gezongen door Patricia Welch.

Daniël van der Meer & Piet Van de Velde

Verbouwing van studentenhuus Nieuwelaan

De metamorfose ligt op schema

Over een paar maanden is het studentenhuus in de Nieuwelaan weer open en in gebruik voor studenten. Sinds afgelopen zomer is men bezig geweest met een ingrijpende verbouwing. Prijskaartje: 6,5 miljoen euro. De investering was meer dan nodig, want het gebouw stond na jaren intensief studentengebruik nauwelijks nog overeind. Tussen stof en drilboren loodste Ludo Reuter, diensthoofd Huisvesting, *De Moeial* door het voormalig 'Guantánamo Bay aan het spoor'.

De verbouwing brengt een groot aantal veranderingen met zich mee. Zo zal de Nieuwelaan in feite opgedeeld worden in vijf

In de kelders komen een vijftal ontspanningsruimtes en een toegang tot de tuin

aparte gebouwen met op elke verdieping een woonunit, waar 10 à 12 studenten gehuisvest

zitten. Branddeuren scheiden de woonunits van elkaar, waardoor er een einde komt aan de eindeloze gangen. Men kan dus ook niet meer doelloos rondspoken tussen de gebouwen; een branddeur gaat enkel open bij brand. De kans op diefstal en andere onwelkome gasten neemt hier ook door af.

De metamorfose van de NWL zet zich ook door in de koten. Per woonunit komt er een gemeenschappelijke badkamer met vier douches, voorzien van een wastafel. Daardoor hebben in de kamers de oude individuele badkamertjes plaats gemaakt voor een open 'brokkamer'; de tussenmuur blijft wel behouden. Het idee is dat studenten hier hun kleren en frigo kunnen herbergen. Voor de een zal het een dressing worden, voor de ander een wijkelder.

In de kamer zelf staat een vast bureau aan het raam, vergelijkbaar met die van de Schoofslaan. Wij waren vooral onder de indruk van de ramen. Ja, dat kan. Woonervaring in de oude Nieuwelaan

leert namelijk welk een rampen met ramen mogelijk zijn. En dus ook welke rampen te voorkomen zijn. Voortaan zijn de vensters voorzien van geluids- en zonwerend glas (een eerste levensbehoefte aan de treinkant van de NWL), een kliksysteem waarmee de twee ramen op verschillende standen open kunnen staan en een ventilatiestrip. Hulde.

Behalve de douches moeten ook de toiletten en keuken gedeeld worden. Per woonunit zijn er twee zit-wc's en een urinoir. De keuken is bijna tweemaal zo groot als voorheen; fraaie kookplaat, veel zonlicht en vooral veel ruimte om gezamenlijk te dineren. Nog een bericht dat de nostalgici onder u vrolijk zal stemmen; de kotdeuren zijn voorzien van een VUB-oranje verflaag.

Een andere nieuwigheid is dat de liften nu, in tegenstelling tot vroeger, tot in de -1 kunnen. In de kelder blijft een garage. Een verdieping lager, in de -2, komen een vijftal ontspanningsruimtes en een toegang tot de tuin. Het grasveld tot aan

de zinloze geluidswal bij het spoor biedt veel mogelijkheden, maar over de precieze invulling bestaat nog geen duidelijkheid.

Hoewel je voor elk van de vijf 'gescheiden' gebouwen een aparte ingang hebt, zal er ook een centrale hoofdingang zijn. Hier komen de drankautomaten, wasruimte en administratie. De conciërgewoning is daar eveneens.

U hebt het begrepen, de Nieuwelaan gaat er flink op vooruit. Ludo Reuter wist ons nog te vertellen dat, hoewel enkele studentenkamers al zijn toegewezen, er nog geen stormloop is bij de studenten om volgend jaar hun intrek te nemen in de NWL. Onzekerheid over het tijdig voltooiën van de werken zal hier zeker meespelen. Tot op heden verloopt alles nog volgens schema en zou het gebouw in juni klaar moeten zijn, wat nog een marge vrijlaat om eventuele schoonheidsfoutjes recht te zetten.

Kristof Gombeer & Daniël van der Meer

Een nieuw huisvestingsbeleid

Op de Studentenraad van 5/11/2007 werd een nieuw huisvestingsbeleid goedgekeurd. Het was o.m. de bedoeling om een scheiding te maken tussen de werking van de Dienst Huisvesting (uitbating) en de Sociale Dienst Studenten (financiële correctie). Daar het om een grote verandering gaat, raden we iedereen echt aan om de volledige reglementering door te nemen op de website www.vub.ac.be/huisvesting.

ENKELE KRACHTLIJNEN

- De Dienst Huisvesting wijst de kamers toe op basis van de prioriteitenlijst en de goede studie-

voortgang. Samengevat: studenten met een *goede studievoortgang* tijdens hun eerste bachelor- of masteropleiding zijn prioritair. Het inkomen speelt dus geen rol meer.

- De standaardhuurprijs voor een VUB-kamer bedraagt 260 EUR/maand (alles incl.)

- De Sociale Dienst Studenten zorgt voor de huurprijscorrectie via de *huurtoelage*.

Studenten met een studietoelage hebben recht op een huurtoelage van 100 EUR/m. Studenten zonder studietoelage die het financieel toch moeilijk hebben, kunnen eveneens een huurtoelage krijgen tussen 0 en 100 EUR/m. De Sociale Dienst Studenten houdt ook rekening met de prioriteitenlijst en een goede studievoortgang.

- De huurtoelage geldt zowel voor een *VUB-kamer* als voor een *privékamer* via de website van Quartier Latin.

De minvermogende student kan dus nu voor een privékamer kiezen terwijl de meer begoede student, ook na zijn eerste jaar, op een VUB-kamer kan blijven zitten.

- De aanvraag voor een VUB-kamer doe je bij de Dienst Huisvesting.

- De aanvraag voor een huurtoelage doe je bij de Sociale Dienst Studenten.

- Beide aanvragen moeten voor **12 september 2008** ingediend zijn.

(Studenten die dit academiejaar reeds op een VUB-kamer zitten moesten hun aanvraag voor 1

april gedaan hebben.)

Als je je keuze voor een studentenhuus maakt, hou er dan rekening mee dat de "Nieuwelaan" er terug bij is. Het studentenhuus is volledig vernieuwd en is nu opgedeeld in afgesloten units van 12 kamers met 4 gemeenschappelijke douches en een grote keuken.

Voor meer info en aanvraagformulieren kan je terecht bij de Dienst Huisvesting en de Sociale Dienst Studenten.

Ludo Reuter - Dienst Huisvesting

Reactie op vorig Moeialartikel

Alles moet weg!

DE VUB, UGent, solden & schoothondjes
Reactie op het artikel in De Moeial van maart 2008

Dit artikel illustreert de betrokkenheid van de studenten bij de juiste rectorkeuze die mede zal bepalen welke rol de VUB in de toekomst zal spelen, wat ik toejuich. Toch wil ik kort reageren op een aantal uitspraken in het artikel, die uit hun context gehaald werden of alleszins in een daglicht gesteld werden dat niet strookt met mijn bedoeling.

- "Op zijn minst opmerkelijk is het feit dat deze zelfde persoon ook ooit heeft laten vallen dat de alliantie met Gent er moest komen; met of zonder Erasmus" uitspraak van Jan Cornelis

Ik maakte deze uitspraak op een ogenblik dat een alliantie op associatieniveau geen schijn van kans zou maken bij de Gentse partner en onmogelijk te realiseren was. Ondertussen zijn er ook onder hogescholen toenaderingen gezocht. Mijn uitspraak houdt niet in dat de associatiewerking met Ehb minder belangrijk is dan de alliantie en m.i. staan beide vormen van samenwerking elkaar niet in de weg. Ik heb me trouwens met veel energie ingezet in het kader van de academisering van de Ehb (Stadsplatform, Kunstenplatform, gezamenlijke onderzoeksprojecten, doctoraat in de kunsten, ...).

- "In de humane wetenschappen ligt samenwerking minder voor de hand, aangezien wij op dat gebied pluralistisch geïnspireerd zijn in tegenstelling tot de vrijzinnige VUB" in de

mond gelegd van Luc Moens (*Schamper*)

Ik denk de mening van Luc Moens (vicerector UGent) hierover goed te kennen. Hij is de persoon waar ik het meest intens mee onderhandeld heb. We hebben in gezamenlijk overleg besloten om de topdown initiatieven, geïnitieerd door de universitaire overheden, tot de urgenties te beperken in zake gezamenlijke diplomering en docentenuitwisseling, en die urgenties liggen hoofdzakelijk in de wetenschappen. Ondertussen zijn er diverse spontane samenwerkingsgesprekken opgestart, die vanuit de academische gemeenschappen - ook uit de humane wetenschappen - op eigen initiatief opgestart werden en die aan beide zijden enthousiast onthaald worden door het academisch beleid.

- "Wat zou er dan wel overblijven? Het onderzoek binnen de exacte wetenschappen. Niet verbazingwekkend dat een vicerector onderzoek dergelijke offers zou durven maken"

Dit slaat nergens op. Door het interne verdelingsmodel van onderzoeksmiddelen binnen de VUB, dat ik zelf opgestart heb, hebben de Humane Wetenschappen een gestadige groei aan onderzoeksmiddelen gekend de laatste jaren. Ik heb me steeds als een vicerector opgesteld die alle types onderzoek ondersteunt.

Jan Cornelis - Kandidaatrector

Hoge quora, weinig inspraak, maar vooral geen zorgen

De zwanenzang van de studentenparticipatie & -raad

In de weken voor de laatste studentenverkiezingen werd er door de Studentenraad intensief gebrainstormd om nieuwe manieren te vinden om interesse te wekken bij de studenten om zich verkiesbaar te stellen voor een mandaat. Uren werden versleten in kleine, zweterige lokaaltjes met enkel een doel voor ogen: quora halen. Vervolgens werden er vaten gegeven in het Kultuurkoffie, een debat georganiseerd over de toekomst van de VUB en zo kunnen we nog even verder gaan. Maar om het in de woorden van Frank Vandenbroucke te zeggen; de ijverige input bracht op het nippertje pas wat de output moest zijn.

Het is niet de eerste keer dat het weer ontzettend moeilijk is om studenten te mobiliseren opdat ze zich engageren. Ironisch genoeg heeft het precies vier decennia, na mei '68, geduurd om te beseffen dat de studentenparticipatie over haar piek heen is. Het maakt niet uit of het nu gaat over individuele, collectieve, rechtstreekse of afgevaardigde studentenparticipatie; sinds de bezetting van rectoraat is er een neerwaartse spiraal ingezet. Nu wil ik ook niet te pessimistisch overkomen, want er zijn wel een aantal studenten betrokken in een poging om het beleid opbouwend te veranderen. Een toepasselijk voorbeeld is de studentenbetoging van vorige december. Als we de betoging bekijken, vinden we een paar kenmerken terug die een pijnlijk patroon vormen.

Vanzelfsprekend moeten we rekening houden met het verschrikkelijke weer en het feit dat de

De aandacht van studenten krijg je op de meest deontologisch onverantwoorde manieren

praktische regelingen toen bijna allemaal moesten worden genomen op het laatste nippertje. Maar laten we eerlijk zijn; we weten al te goed dat de aanwezigheid van de VUB, ten opzichte van de studenten van andere instellingen -uitgezonderd de KUL dan-, ondermaats was. Toen er destijds gepeild werd naar de mening van de studenten die niet meeliepen kreeg je antwoorden van het genre "het is toch een verloren zaak", "er doet toch niemand iets mee", "ik heb geen tijd" en de ergste van allemaal "wat zou ik op mijn eentje een verschil maken". Je zou er uit kunnen concluderen dat deze redeneringen een universitair onwaardig zijn, maar het is een algemeen gekend feit dat mensen die de neiging hebben om een waardeoordeel uit te drukken, vaak elke vorm van inhoud missen omdat ze zich blind staren op hun eigen gelijk -en natuurlijk is dat niet de taak van een studentenkrant.

De antwoorden zijn niet altijd even doordacht, maar ze geven blijk van een nogal pijnlijke desinteresse van de studenten voor het beleid. Het andere probleem is dat we een zwak signaal uitzenden naar buiten door een beeld te creëren waar de universiteit en haar studenten naast elkaar leven.

HOE LOSSEN WE DEZE PROBLEMEN SNEL OP? HET VIJFSTAPPENPLAN.

Voor het eerste probleem, de desinteresse van de studenten zelf, moeten we eens kijken vanaf wanneer (vergeef me de woordkeuze) deze vervreemding met de universiteit is begonnen. Het zou maar al te gemakkelijk zijn om een sfeer te schetsen over hoe kritisch, met veel zin voor realiteit, onze studenten zijn geworden over de jaren heen, en dat ze er resoluut hebben voor gekozen om geen keuzes te hoeven maken. Want studenten blijven zich nog altijd inzetten, zij het hun badmintonclub of hun studentenkring, in plaats van de ietwat meer geëngageerde bewegingen. We moeten dus niet spreken over de 'gevreemde' passieve massa, maar over een massa die haar voorkeur naar een ander gebied heeft verplaatst.

1. WE ZIJN NIET HEILIGER DAN DE PAUS: WIJZIG HET KIESSYSTEEM

In het participatiedecreet staat dat minstens tien

procent van het totale aantal kiesgerechtigde studenten zijn stem moet hebben uitgebracht om van geldige verkiezingen te kunnen spreken. Op de VUB wordt de lat hoger gelegd. Het quorum bedraagt aan onze instelling 25 procent. Waarom het zo hoog ligt, heeft te maken met het feit dat alle vertegenwoordigers (van het personeel etc.) die in de Raad van Bestuur zetelen, verkozen moet zijn met een opkomst van 25 procent. Zo ook voor de studenten in de RvB. En om het eerlijk te houden zijn alle studentenvertegenwoordigers - ook die niet in de RvB zetelen- gebonden aan hetzelfde quorum.

Laten we nu eens kijken naar een andere universiteit van ongeveer dezelfde grootte, de Universiteit Antwerpen. Daar hoeven de studentenvertegenwoordigers slechts de drempel te halen van 10 procent. Daarom is het niet nodig om heiliger dan de paus te zijn en ook binnen onze instelling de kiesdrempel te verlagen. Wie dan nog niet verkozen geraakt, heeft niemand buiten zichzelf te verwijten.

2. INFORMATICA KOST GEEN MILJOENEN: HET ON-LINE REGISTEREN VAN EEN STEM KAN EEN PAK VLOTTER

Wie achter zijn computer denkt dat het stemmen op het internet snel gaat, komt bedrogen uit. Als je volwaardig wilt stemmen, moet je drie keer inloggen -en dat omdat telkens nadat je voor één niveau van studentenparticipatie hebt gekozen, je verplicht moet uitloggen.

Ongelofelijk kafkaïens in plaats van redelijk eigenzinnig, maar dit zorgt ervoor dat bepaalde niveaus elk jaar opnieuw in de problemen komen om hun quorum te halen. In wereld waar *web 2.0* zo goed is ingeburgerd, lijkt het dan toch ook niet zo onmogelijk om programma te maken waardoor je in één vlotte beweging kunt stemmen. Toen andere Moeial-ers vroegen waarom er niet van werd afgeweken van dit programma, krijgen zij als antwoord dat de kostprijs veel te hoog zou zijn. Raar dat voor studententhesisen het dan wel werkt, maar voor een verkiezing georganiseerd door een academische overheid niet.

3. NAAKTFOTO'S VAN ELS WITTE: EIS DE STUDENTEN HUN AANDACHT OP

Zonder al te veel als Niccolò Machiavelli te willen klinken; de aandacht van de studenten is zeer gemakkelijk verkrijgbaar op de meest deontologische onverantwoorde manieren. Wees creatief met de middelen die je krijgt en je geraakt verkozen.

Dit jaar kwam Chris Schijns, kandidaat voor Raad van Bestuur (faculteit RC), op het lumineuze idee om mails te sturen met in de hoofding: "Bekijk nu ongcensureerde foto's van VUB Studentes". Chris Schijns zag in een tijdspanne van een aantal dagen een aanzienlijke procentuele toename van

het aantal stemmers. Nu werd het hem niet echt in dank afgenomen. De decaan van de Rechten, Hélène Cassman, tikte hem op de vingers. Natuurlijk was de titel misleidend en werd Elvas niet uitgevonden om spam rond te zenden. Toch staat het antwoord al in de mail zelf: "Mijn excuses voor de misleidende titel, maar hierdoor ging ik ervan uit dat jullie meer geneigd zouden zijn om mijn mail te lezen omtrent de verkiezingen voor de Studentenraad!!!" en laten we zeggen dat het toelaatbaar bedrog was. Misschien niet geheel ethisch verantwoord, daarin kan ik de decaan wel gelijk geven, maar gelukkig is De Moeial er nog om dat ethische gebrek op te vullen.

4. HET VERSCHIL TUSSEN INFORMATIE EN PARTICIPATIE = HET LEZEN VAN EEN KRANT OF DE INHOUD ERVOOR LEVEREN: GEEF DE STUDENTENRAAD ECHTE PARTICIPATIEMOGELIJKHEDEN

Het is niet altijd even eenvoudig om, eenmaal verkozen, iets te doen in de Studentenraad. Dat

Dit ligt ook rechtstreeks aan het absenteïsme binnen de studentenraad. Hierdoor kan de leiding van de VUB zeggen: "ja, ze zijn er toch niet geïnteresseerd in.". Dat heeft als pijnlijk gevolg dat de Studentenraad niet altijd even serieus wordt genomen. Het pijnlijkste was het moment waarop de aanwezige leden van de Studentenraad enkele van hun immer absente medevertegenwoordigers wilden ontslaan, maar daar niet toe bevoegd waren omdat de opkomst voor de vergadering onder het vereiste minimum lag... Daarom is het van essentieel van het begin om de motivatie aan te wakkeren bij elke nieuwe groep van afgevaardigde. Dit is zowel een taak voor de voorgaande groep als voor het academische personeel.

CARRIÈRE?

Professor De Knop, u kent hem misschien ondertussen wel, heeft een voorstel gelanceerd om aan een zetel binnen de Studentenraad te koppelen aan credits: wie verkozen is, krijgt daarvoor een

De hel is participatie. Participatie is de ander.

het rectoraat geen grote voorstander is van het toekennen van actievere studentenparticipatie is niets nieuws onder de zon. Ze horen daar liever de term communicatie. Open en snelle communicatie zijn daar de modewoorden. Maar Oh wee, wie dat in vraag durft te stellen. De Studentenraad moet vooral verdraagbaar zijn, en daarom is het hoogste wat ze in de ogen van mannen en vrouwen in pak kunnen doen, niet-bindend advies geven aan het academische personeel.

Echte participatie is mee beleid maken. Studentenvertegenwoordigers informeren is niet voldoende -zeker niet als dat door een persbericht in de krant gebeurt. Durf dat echter te zeggen -en gelukkig gebeurt dat de laatste tijd wat meer- dan krijg je de kritiek over je heen dat je absurd bezig bent. "Studenten, die zijn niet te vertrouwen!" Natuurlijk weet iedereen dat *De Moeial* een communicatiemiddel bij uitstek is, maar normaal gezien heeft een studentenraad de taak om actief mee te werken aan beleid. Een studentenraad die te veel een passieve rol gaat spelen, zal uiteindelijk niets meer zijn dan een luidspreker voor de ideeën van het rectoraat. En dat terwijl een goed werkende studentenraad normaal gezien een goed forum is om constructief aan een gezonde toekomst te werken voor beide partijen.

5. JUST DO IT: BRENG ZELF DE VERANDERING

Studentenparticipatie zit vaak in de negatieve spiraal. Doordat er een algemeen gevoel leeft dat er niets constructiefs gedaan kan worden, doet niemand iets, waardoor er nog minder wordt gedaan. Dit staat vaak in schril contrast met een (beperkte) groep die werkelijk streeft aan verandering en actieve deelname. Naventant komt er een effect van desinteresse.

vergoeding in de vorm van studiepunten en dus vrijstelling voor een vak. Een standpunt dat *très Spirit* is, maar daarom nog niet volledig onredelijk. Niet dat Spirit voorstander is van onredelijke oplossingen, maar in dit geval toch niet de meest sluitende oplossing.

De Knop wil studiepunten aan vertegenwoordiging koppelen; een très spirit standpunt

Zou je zo niet veel meer carriëristen aantrekken? Een studentenraad vol met mensen die weinig of geen interesse hebben in het beleid? Misschien niet, maar het is een gevaarlijke gok, want de verdeling van de studiepunten is erg duister. Krijgt de voorzitter, die uiteindelijk meer werk zou leveren, evenveel punten als iemand die er enkel komt zitten en wachten tot de vergadering gedaan is? Bovendien, wie geeft punten voor de 'prestaties' van de vertegenwoordigers? Als dat gedaan wordt door iemand van de academische overheid, staat de onafhankelijkheid ontegensprekelijk ter discussie. Moet je dan uiteindelijk ook niet iedereen belonen? De mensen die bij de Wereldwinkel zitten, de mensen die voor radio XL Air werken en zeker al de harde werkers van De Moeial, want ook hun bijdrage is ontzettend essentieel om een zichtbare meerwaarde te leveren voor de VUB.

Laten we nu niet te veel tijd verliezen met hopen, maar tijd steken in doen, want de klok staat op vijf voor twaalf; beide rectoratocandidaten (de een wat meer dan de ander) willen het studentenbeleid immers drastisch en zeker niet altijd ten goede aanpassen.

Piet Van de Velde

Bei Uns in Amerika VI: Verzet!

De Moial is een correspondent in het verre New York rijk. Naast het halen van een academische frisse neus aan de Stony Brooke State University, brengt Ben vanaf nu in zijn maandelijks column uitvoerig verslag uit over het wel en wee van een eenzame Belg in den vreemde. Ben blogt natuurlijk ook nog. Ja. Maar dan enkel voor insiders. Bad luck fool! Go Fight Win!

Vorige woensdag was zonnig. Een dag om in het gras te liggen en bloesems te overdenken. Men droeg korte rokjes en sandalen, en de lucht rook naar zomer. Uit de fontein bij het gebouw van de Humanities kwam echter nog geen water. Had dat wel zo geweest, dan was het een echt feestje geweest voor het tiental roodgeklede studenten dat de fontein bezette. Zij sloegen op lege waterkoelerflessen, staken hun borden in de lucht en proclameerden wat iedere graduate student (verzamelnaam voor zowel doctoraats- als masterstudenten) hier voelt: we zijn kwaad. Het tiental bleef dan ook niet lang alleen.

De gelegenheid had, zoals dat vaak gaat, een lange voorgeschiedenis. Het had allemaal te doen met een opslag van de Teaching Assistants (TA's) van Stony Brook. "Betogen om een opslag?" vraagt u? "Teaching Assistants?" vraagt u? Wel, het zit zo. Het universitaire onderwijssysteem van de VS maakt gretig gebruik van haar doctoraatsstudenten. Stony Brook is daarvan een meer dan perfect voorbeeld: doctorandi tonen films, verbeteren papers en examens, en leiden soms hele cursussen op hun eentje. Het heeft er allemaal wat mee te maken dat Stony Brook een staatsuniversiteit is (in tegenstelling tot privé-uniëfs zoals Harvard, Stanford, en al dat gespuis) en bijgevolg veel te weinig geld krijgt. De Amerikaanse belastingbetaler geeft niet al te graag aan onderwijs, en al zeker niet aan het specifieke deel van onderwijs dat als "nutteloos" bestempeld wordt (e.g. de menswetenschappen, e.g. ik).

Maar terug naar de Teaching Assistants. Doctorandi geven dus massaal les hier (de situatie is echt niet te vergelijken met het schamele aantal assistenten die we aan de VUB hebben), en worden daar uiteraard voor betaald door hun unief. Dit maakt uiteraard een veel groter aantal aan doctorandi mogelijk: je hoeft immers niet naar het FWO of de OZR te trekken voor je beurs. Als men je uit het juiste hout gemaakt vindt, kan je onmiddellijk beginnen en vrij zeker zijn van fondsen voor vier tot zes jaar. De doctoraatsdissertatie is korter hier, maar je wordt wél opgeleid tot een ware leraar en researcher. Doctorandi volgen hier dan ook wél nog les, de vier jaar bachelor

(want zo lang duurt het hier eer je een bachelor hebt, zie hoe het Vlaamse onderwijsbestuur niets begrepen heeft van haar nieuwe model) zijn niet genoeg voor het serieuzere academische werk.

Alles peis en vree zou je denken, maar dat was buiten het neoliberale beleid van onze verlichte rector gerekend. Shirley Strumm-Kenny heeft een visie voor Stony Brook, dat als product competitiever moet worden. Daarom besloot zij, samen met de decaan verantwoordelijk voor alle graduates, de verloning voor nieuwe doctorandi met \$2000 te verhogen. Talent dient aangetrokken te worden, zo werd er gedacht in de hogere regionen hier. Doch het talent dat men al had werd vergeten: de beurzen (want technisch gezien zijn TA-"stipends" dat) werden niet opgetrokken voor de huidige doctorandi, wat volgend academiejaar dus tot een duidelijke scheiding zal leiden. Aan de ene kant zal je de nieuwe, onervaren Teaching Assistants hebben en aan de andere de veteranen die minder geld krijgen.

De oudere garde neemt dit niet, vooral aangezien de huidige beurzen nauwelijks voldoende zijn om op Long Island te overleven. Het eiland is namelijk een grote buitenstad van New York City, iets dat de prijzen van zowat alles (huur, voedsel, onderwijs) constant opdrijft. Maar het beurzen-geld is relatief statisch, en dus worden graduates

Alles peis en vree zou je denken, maar dat was buiten het neoliberale beleid van onze rector gerekend

langzaam armer en armer hier. Zoiets doet de selectieve verhoging natuurlijk des te harder aankomen. Velen vinden dit zelfs een morele kwestie: het is alsof de universiteit tegen haar oudere docenten (want dat zijn TA's vaak, ze hebben alleen geen professorstatus) zegt dat ze minderwaardig zijn tegenover nieuwkomers.

Alsof dat nog niet genoeg was, blijkt de decaan van de Graduate School een zeer arrogant man te zijn die niet communiceert met de mensen over wiens lot hij beslist. Hij beweerde meer dan eens "verbaasd" te zijn over de furieuze reacties. De situatie werd nog wat erger toen de man zelf de zogenaamde GSO (Graduate Student Organisation) confronteerde. GSO meetings, zo liet ik me vertellen, zijn over het algemeen saai bedoeningen. De punten interesseren niemand, weinigen lezen de publicaties. Maar die dag was er niet genoeg plaats in de vergaderzaal. Nadat

hij – in een hoogbrijs accent – een verward betoog had gehouden over de noodzakelijkheid van de selectieve opslag en zijn verrassing, diende de decaan vraag na vraag te incasseren van een zaal die hem in onmin hield. Uit de vragenronde bleek vooral de algemene frustratie van een gemeenschap die zich verraden voelt, die niet behandeld wil worden als een product. Toch was dat net de taal die de decaan hanteerde, hij had het onder

meer over auto's verkopen en hoe je de beste prijs wil. Verzet tegen die logica (zoals prospectieve studenten afraden naar Stony Brook te komen) werd bestempeld als "bad sportmanship", een foute mentaliteit. Want wie wil nu geen campus waar het volloopt met creatieve, gelukkige studenten? Dat \$2000 per jaar extra nauwelijks meer talent gaat aantrekken, en tegelijk de hele studentengemeenschap verdeelt, daar werd allemaal niet aan gedacht. De manier waarop de decaan de zaal verliet (haastige stap, aarzelende blik), had iets bevredigends. Men lachte grimmig.

Piraten, dat zou het "thema" van de betoging worden. We gingen op zoek naar de "geheime schat" van Stony Brook, de politie kon het traangas thuis laten. Die aarzeling om er een volledig serieuze demonstratie van te maken, komt misschien door de nogal problematische relatie van dit land met socialisme. Wanneer de waterkoelerflessen al galmden en de politie op afstand stond, wandelen er twee norse mannen de massa in. Of ik weet waarvoor de "C" staat in "CWA" (Communication Workers of America, de vakbond die de betoging mee organiseerde). Het Rode Gevaar dreigt voor sommigen nog steeds. Op een bepaald moment begint de (inderdaad)

rode massa te bewegen, richting hoofdkwartier van de Graduate School. De leuzen "Equal pay for equal work" en "Union, Power; Union, POWER" galmen over de campus. Undergraduates kijken bevreemd om, fotografen nemen kiekjes, wij zijn vreedig doch stromen het Computer Science Building binnen'. Eens daar volgen meer vakbondsliedjes en "El Pueblo Unido". We stampen op de grond en maken er

een namiddag van, voor een uurtje. Een vakbondsman van de oude stempel geeft een vurige speech. Graduate studenten zijn de belangrijkste werkers van Amerika. De strijd gaat door, overall in het land schreeuwen zij om meer loon en betere behandeling. Resultaten zijn reeds behaald, volhouden is de boodschap. Geleidelijk aan valt alles uiteen: iedereen dient les te volgen of er zelf te geven. Een twintigtal man vertrekt naar het huis van de voorzitter van de Raad van Bestuur. Ik babbel met het meisje met het rode haar, Lila, de president van GSO. Blijkbaar heeft de decaan besloten voortaan samen te werken met haar organisatie. Lila is opgetogen. Ach ja. Verzet moet ergens beginnen, denk je op een lentedag in Amerika, en je voelt je plots betrokken. Ten strijd tegen onrecht, zoiets. Maar dan met madeliefjes in het haar.

Ben

1 Het zegt iets over Stony Brook's graduate studentenpopulatie dat de Graduate School in dit gebouw gevestigd is: een enorm aantal Indische informatici voor de wereld van morgen haalt hier haar diploma

Vier verhaaltjes van Bram

I.

'Zie je die blauwe spot daar?', vroeg hij plots. Ik had zelf mijn ogen gesloten en leunde lekker achterover in de passagierszetel van de wagen. De zon scheen door de voorruit op mijn gezicht en ik lag zeker al drie kwartier in deze houding zonder een woord te zeggen. Ik dacht erover of ik de eikel niet gewoon zou negeren. Ik kon toch gewoon doen alsof ik sliep? Ik had immers van vier uur deze morgen tot ver na twaalf 's middags achter het stuur gezeten. En nu had ik dus al drie kwartier niet gesproken. Ik had trouwens ook niet al te veel zin om iets te zeggen. Ik vertoefde op een heel eigen planeet, die zich op miraculeuze wijze achter mijn gesloten oogleden aftekende. De middelen ongetwijfeld. Maar ik wou die lekkere trip dus niet verkloten door m'n ogen te openen en naar een ongetwijfeld ingebeelde blauwe spot te kijken die een of andere eikel, totaal onder de drugs en toevallig naast mij zittend, plots meende te zien. Jezus, had ik even spijt dat ik had besloten deze kerel mee te nemen. Maar aan de andere kant: ik lag hier wel lekker in de passagierszetel met gesloten ogen van het zonnetje te genieten. En hij blijft natuurlijk wel mijn broer.

Plotseling begon hij hard te gillen. Ik voelde de wagen bruske bewegingen maken en opende verschrkt mijn ogen. Mijn broer zat heftig voor en achterwaarts te schommelen. Zijn hoofd wiebelde ondertussen zenuwachtig heen en weer, links en rechts, alsof er ergens bij zijn ruggengraat een erg belangrijke zenuw of pees

of iets dergelijks was geknapt. Zijn ogen hield hij stijf opengetrokken en zijn hele gezicht was verkrampd van de angst. Ik vond het op een manier best wel een grappig schouwspel. Maar het probleem was dus dat hij ondertussen ook verschrikkelijk zat te gillen.

Zijn spastische bewegingen en dat vertrokken gezicht, dat kon ik best wel hebben. Dat kon ik zelfs erg appreciëren. Aardig verzetje, werkelijk waar. Maar dat gillen erbij, dat is er voor mij toch net iets te veel aan. Ik hou niet zo erg van veel lawaai uit één menselijke stem, begrijpt u. Al dat

II.

In het grijze halfduister waart hij rond. Op zoek naar schaduw. Zijn ogen zijn spleetjes in dit felle licht. En overall is licht in dit grijze halfduister.

Sinds hij hier kwam vloeide het water over hem heen, alsof hij in een reusachtige douche was terechtgekomen. Het lijkt alsof het altijd al regende. Alles wat hij draagt is doornat, zit aan zijn natte huid vastgekleefd. Maar het voelt niet onaangenaam. Net alsof die reusachtige, intense lichtbron de regen en zijn lichaam omarmt met vriendelijke warmte.

Maar daar vindt hij warempel schaduw! Een duistere plek waar hij voorzichtig zijn ogen kan openen.

drukke gedoe... Doe mij maar de rust van de stilte. Ik gaf mijn broer dan ook een harde slag in zijn gezicht. Hij stopte meteen met brullen en keek me verwonderd aan. 'Bedankt, broer', zei hij tegen me, terwijl er een gelukzalige glimlach op zijn gezicht besloten lag. Plots kreeg zijn blik echter iets ontroerd sentimenteels en hij maakte aanstalten om me te gaan omhelzen. Ik duwde m'n broer dus opzij en greep snel het stuur...

(wordt vervolgd)

III.

Je slentert door straten. De avond strekte zijn zachte dekens reeds uit over de stad en overall zijn die lichtjes.

Er is iets mis met mijn rechteroog, ik weet echt niet juist wat, maar als ik mijn linkeroog sluit smelten al die lichtjes en worden het grote glansende lichtvlekken zoals op dat schilderij van Vincent Van Gogh.

OK, stel je dat dus voor. Je slentert door een stad en al die lichtjes smelten samen tot een mooie prachtige koepel van licht en kleuren. Zo zie je de wereld gewoon. Niet dat je op deze manier plots de wereld 'juister' ziet, maar als je naar de wereld kijkt dan zie je hem op deze manier. Niemand merkt er iets van. Je blijft gewoon perfect functioneren, je bekijkt de wereld gewoon anders.

En dat is nu juist het punt.

IV.

In een kale koude keuken staan een tafel en twee stoelen. Er brandt alleen een felle rode spot. Aan de tafel zit Dieter. Hij staart enkele seconden uitgedoofd voor zich uit en lijkt plots wakker te schieten.

'Ik kan niks. Ik wil ook niks kunnen want ik wil niks doen. Nee serieus hoort ge mij? Ik wil echt niks doen.'

<staat vrij ruw op van de stoel>

'Maar dat komt goed uit he, want ik doe ook helemaal niks. Jep. Heel den dag. En ik moet zeggen dat ik het wel best fijn vind zo.' (glimlacht)

<gaat terug op de stoel zitten, benen op de hoek van de tafel>

'Ik doe niks, want ik kan ook niks. Dat zeggen mijn ouders ook altijd. Dat ik niks kan. Maar 'k vind da dus nie erg he. Ik wil toch niks doen. Ik bedoel, voor wa zijn wij hier eigenlijk? Toch voor niks he? Voila. Misschien doe ik wel 't beste van iedereen waarvoor wij gemaakt zijn. Voor niks.'

Bram Langmans

De Hedendaagse Crisis Van De Universiteit

Deel II: De Geboorte Van De Universiteit

Lieve lezer(es), in het vorige deel van dit artikel kon u lezen hoe achtereenvolgens verschillende steden en culturen tot het centrum der wetenschap en kennis evolueerden en hoe dit proces van *translatio studiorum* uiteindelijk in de twaalfde eeuw van onze jaartelling van Europa (opnieuw) het centrum van wetenschap en kennis maakte. In een context waar het weten echter tot dan toe steeds ten dienste heeft gestaan van de kerkelijke denkbeelden, wordt deze nieuwe golf van kritisch denken en 'vrij wetenschappelijk onderzoek' niet door iedereen even enthousiast onthaald. De pedagogische paradigmawissel die zich in het toenmalige Europa voltrekt blijkt echter niet zo makkelijk een halt toe te roepen, en vanuit de nood aan juridische bescherming van de door kerkelijke vervolgingen geplaagde pedagogische nieuwlichters ontstaat tegen het begin van de dertiende eeuw een nieuwe soort van onderwijsinstelling die tot op de dag van vandaag zal verderleven en waar u, lieve lezer(es), maar al te vertrouwd mee bent; of om kort te gaan: de universiteit wordt eindelijk geboren. Hoe het er daar dan oorspronkelijk aan toe ging en op welke manier (het denken binnen) deze instelling verder evolueerde, zal ik proberen in dit tweede deel van 'De Hedendaagse Crisis Der Universiteit' voor u uit de doeken te doen. Enjoy...

Alvorens het over de gang van zaken aan de nieuw-geboren universiteit te hebben, lijkt het me echter gepast eerst eens stil te staan bij wat deze nieuwe onderwijsinstelling zo verschillend maakt van voorafgaande academies en andere grote scholen, die immers door bepaalde historici ook reeds met de term 'universiteit' worden aangeduid. Deze scholen voor hoger onderwijs zijn dan ook in veel opzichten te vergelijken met de latere 'universiteit', maar toch lijkt het mij

De universitair krijgt overal de status van geprivilegieerde buitenstaander waarvoor andere wetten en regels gelden

onterecht deze oudere scholen met dit begrip aan te willen duiden.

In de eerste plaats is de universiteit namelijk niet alleen een plaats waar men hoger onderwijs verschaft en kennis reproduceert - zoals dat ook in de oudere scholen reeds het geval was -, maar komt de nadruk nu ook te liggen op het produceren van kennis als zodanig; waardoor de universiteit natuurlijk een belangrijk centrum wordt voor onderzoek in het algemeen, alsook voor confrontatie tussen verschillende perspectieven in het bijzonder.

Bovendien is de universiteit, in tegenstelling tot de oudere onderwijsinstellingen, niet langer verbonden of ondergeschikt aan een bepaalde politieke of religieuze macht. Integendeel: de universiteit wordt zelf een onafhankelijke en concurrentiële macht die openlijk de confrontatie met politiek en religie aan zal gaan. Als een direct gevolg daarvan ligt de nadruk van het onderwijs natuurlijk ook niet langer op het ontwikkelen van functionarissen en ambtenaren, doch louter op het voortbrengen van (vaak hogelijk gespecialiseerde) 'wetenschappers' die zichzelf ten dienste stellen van de kennis, en dat nog wel enkel en alleen omwille van de kennis zelf! (Ik wil hier geen waarde-oordeel vellen over het feit of dit al dan niet een positieve evolutie kan genoemd worden. Een verschil met de vroegere gang van zaken is het echter zeker wel.)

Een laatste belangrijk verschil is gelegen in het aantal 'universitair': hoewel de vroegere grote scholen ook vaak reeds zeer talrijk bevolkt waren, is de universiteit de eerste vorm van hoger onderwijs die als het ware een heuse massa-bedoening wordt. Door dit grote aantal universitair - die zoals gezegd bovendien systematisch kennis produceren omwille van de kennis zelf en zich ook niets laten voorschrijven door andere wereldlijke machtsinstellingen -, ontstaat er al snel een onstuitbaar proces van (theoretische) vernieuwingen, elkaar bestrijdende en bevruchtende paradigma's, en een algemene groei der 'kennis' als zodanig. Dit alles maakt bovendien ook dat mensen uit zeer verschillende politieke, religieuze en socio-economische achtergronden zich allemaal even goed kunnen 'thuis voelen' in deze nieuwe onderwijsinstelling, waardoor ze natuurlijk ook al snel in alle lagen en domeinen van de samenleving haar

medestanders en pleitbezorgers weet te vinden. Er ontstaat dus voor het eerst een echte onderwijsinstelling die over heel wat troeven beschikt om het eigen voortbestaan te verzekeren en zichzelf tegen externe druk te vrijwaren; en al snel zullen er over heel Europa nieuwe universiteiten als paddestoelen uit de grond komen geschoten.

Natuurlijk verliep dit alles niet zonder de nodige tegenstand: al snel komt de jonge universiteit in botsing met de koninklijke en religieuze machten die het tot dan toe voor het zeggen gehad hebben, en de complete onafhankelijkheid der universiteit ten opzichte van deze machten zal pas na een dertig jaar durende staking verworven worden.

Wanneer echter in 1231 in de *Magna charta* de definitieve autonomie van de universiteit als corporatieve gemeenschap erkend wordt en de universiteit het recht krijgt om alles wat met haar werking te maken heeft op eigen houtje te beslissen, is er geen houden meer aan: de universiteit verspreidt zich razendsnel over het gehele Europese continent en de universitair zelf krijgt overal de status van geprivilegieerde buitenstaander waarvoor andere wetten en regels gelden dan voor de 'gewone burger' - een beetje zoals heden ten dage iemand die voor de Europese commissie werkt dus, maar dan natuurlijk zonder de expliciete verbondenheid met de wereld der politiek die bij deze 'nieuwe Europeanen' zo duidelijk aanwezig is.

Maar laat ik het dan nu vooreerst maar eens hebben over hoe het er in deze universiteiten juist aan toe ging. Daarbij gebruik ik de Universiteit van Parijs als voorbeeld, maar het model dat hieruit naar voor komt is - mits vertaling van de gebezigde begrippen natuurlijk - ook van toepassing op andere universiteiten. Anders dan bij de hedendaagse universiteiten, waar de 'faculteit' zoals u weet de belangrijkste onderverdeling vormt, was de oorspronkelijke universiteit in de eerste plaats opgedeeld in naties of 'nations'. Deze naties verzamelden in principe leerlingen en professoren die uit de zelfde geografische regio afkomstig waren. Zo bestond de Universiteit van Parijs oorspronkelijk uit de Franse (Gallische), de Normandische, de Picardische en de Engelse natie.

Deze naties verenigden respectievelijk de personen die afkomstig waren uit Parijs, Sens, Tours, Reims, Bourges en Zuid-Europa (*L'honorable nation des Gaules*); Normandië (*La vénérable nation de Normandie*); Beauvais, Amiens, Noyon, Arras, Térouanne, Cambrai, Laon, Doornik, Luik en Utrecht (*La très fidèle nation de Picardie*); en al de rest (*La très constante nation des Anglais*). Natuurlijk verliep deze indeling niet altijd zonder problemen, en al snel werd de geografische afkomst minder belangrijk en werden de verschillende naties eerder gekenmerkt door hun specifieke visie op bepaalde zaken; waarbij een student zich dan op basis van zijn persoonlijke voorkeur kon aansluiten bij deze of gene natie.

Elke van deze naties, die trouwens elk ook hun eigen statuten hadden, werd vervolgens onderverdeeld in verschillende faculteiten of 'facultés': kunsten, medicijnen, recht en theologie. Deze faculteiten sluiten voor een deel op elkaar aan, en een volledige universitaire studieloopbaan duurt dan ook al snel meer dan twintig jaar. De eerste tiental jaar is men student in de kunsten. Deze faculteit is eigenlijk de voortzetting van het onderricht dat werd gegeven in de oorspronkelijke 'dialectische scholen' waar ik het in het vorige deel van dit artikel over had, en staat meestal onder toezicht van de theologie-faculteit, al weet ze zich vanaf de jaren 1260-1270 een eigen onafhankelijke status te veroveren waardoor de filosofie als het ware vanonder het juk der theologie weet uit te komen. In de faculteit der kunsten krijgt men hoofdzakelijk onderricht in de grammatica, de logica en de 'wetenschap', waarbij dit laatste begrip moet begrepen worden in aristoteliaanse termen. De eerste twee jaren van zijn opleiding brengt de 'artiste' door met het luisteren naar wat men 'les leçons cursives' en 'les

leçons ordinaires' placht te noemen. Verder assisteert hij bij de 'disputes', die eigenlijk de werkelijke basis van het universitaire onderricht vormen. Het is een vorm van onderricht waarbij men beurtelings rond een bepaald theoretisch of praktisch probleem argumenten naar voor brengt en weer tracht te weerleggen.

In dit rollenspel figureren drie personages: degene die de argumenten naar voor

brengt of 'opponens', degene die de geopperde argumenten moet weerleggen of de 'respondens', en tenslotte de 'meester' die het dispuut moet beëindigen door een doctrinale oplossing voor het probleem naar voor te schuiven en daarmee zijn status van 'meester' ten opzichte van de twee andere personages te bevestigen. De eerste twee jaren van zijn opleiding neemt de rol van 'opponens' in, en de volgende twee jaar

speelt men voor 'respondens'. Na deze vier jaar mag men eindelijk de rol van meester aannemen, en indien men in die hoedanigheid een dispuut tot een goed einde weet te brengen, wordt men officieel 'bachelier des arts'. Vervolgens volgt men opnieuw drie jaar *leçons cursives et ordinaires*, om vervolgens eindelijk, na eerst nog een speciale reeks van disputen te hebben doorlopen, aan zijn licentie te kunnen beginnen. Daarbij volgt men minstens twee jaar 'enseignement magistral', om vervolgens verder te gaan met zijn opleiding door over te gaan naar een nieuwe faculteit. De belangrijkste en ook de 'zwaarste' van deze faculteiten is de faculteit der theologie. Ook hier verloopt het onderricht op de zelfde manier als in de faculteit der kunsten, al verschilt natuurlijk het onderwerp van de *leçons cursives et ordinaires* en van de disputen van de onderwerpen die in de kunsten werden behandeld.

Het eerste deel van de theologie-opleiding, 'audition' geheten, duurt hier zeven jaar, gedurende welke tijd men steeds de rol van 'opponens' vervult. De academische graden die men dan vervolgens behaalt zijn achtereenvolgens 'baccalaureus biblicus' (twee jaar), 'baccalaureus sententiaris' (twee jaar), en 'baccalaureus formatus' (vier jaar). In deze periode moet men verschillende soorten lessen geven en speelt men in disputen de rol van 'respondens'. De *baccalaureus formatus* moet bovendien conferenties organiseren, minstens één keer per jaar een preek geven en ook deelnemen aan allerlei soorten speciale disputen. De schoolse tucht gaat zelfs zo ver dat de afwezigheden van de *baccalaureus formatus* nauwkeurig worden bijgehouden en in totaal niet meer dan twee maanden per jaar mogen bedragen. Is hij een jaar langer afwezig geweest dan toegestaan, dan verliest hij het recht op zijn 'diploma' en beginnen de vier jaren gewoon opnieuw. Om vervolgens de graad van meester te kunnen bereiken dient de student opnieuw enige academische graden doorlopen en enkele speciale disputen kunnen doorstaan. Ik ben er echter van overtuigd dat ik ondertussen wel lang genoeg heb stil gestaan bij de formele aspecten van de universitaire studie om duidelijk te maken hoe het er op de oorspronkelijke universiteit aan toe ging. Laat ik dan ook deze saaie materie maar weer voor wat ze is om opnieuw ter zake te komen...

Wat ik namelijk graag wil duidelijk maken is hoe doorheen deze academische loopbaan de leerling steeds opnieuw de rol van leerling en van leerkracht afwisselend op zich moest nemen, en hoe er binnen de oorspronkelijke universiteit een enorme aandacht bestond voor het verbale discussiëren en in-dialogoog-treden, hoewel er natuurlijk ook de nodige tijd werd besteed aan het bestuderen van (oude) teksten en (hand)boeken. Het moge dan ook duidelijk zijn welk een verschil deze manier van lesgeven vormt met de stilzwijgende en solitaire tekststudie die in de vroegere klooster- en abdijscholen gangbaar was, alsook met de manier waarop wij zelf heden ten dage ons universitaire onderwijs ontvangen. Er is dan ook ondertussen reeds heel wat veranderd en gebeurd sinds het ontstaan van de oorspronkelijke universiteit, en men zou zich

zelfs de vraag kunnen stellen of de instellingen die wij heden ten dage nog steeds 'universiteiten' noemen, wel het recht hebben deze naam te mogen dragen. Zoals u zelf namelijk ondertussen hopelijk reeds heeft opgemerkt, gaan vele van de essentiële voorwaarden die het verschil maakten tussen de vroegere 'grote scholen voor hoger onderwijs' en de zogenaamde 'universiteit' vandaag de dag niet langer op. En zo handelt dit artikel dan toch nog over de hedendaagse crisis van de universiteit, ook al had u daar op het eerste gezicht natuurlijk niet erg veel van gemerkt ;-)

Maar vergeeft u mij, lieve lezer(es), ik dwaal zoals gewoonlijk alweer af in alle richtingen tegelijk, en nergens zijn nog punten ter oriëntering die dit alles enige samenhang ende logische consistentie kunnen geven. Laat ik dan ook maar weer gewoon terugkomen op de harde feitelijke gegevens onzer geschiedenis en u verder vermaken met een korte schets van de evolutie van het waarheids- en kennisbegrip zoals dat doorheen de loop der tijden binnen de universiteit werd gehanteerd.

Zoals u immers ongetwijfeld wel gemerkt heeft, is de kennis binnen de oorspronkelijke universiteit in de eerste plaats gefundeerd op logica en taal. Bovendien is de gehele structuur van de universiteit in essentie agonistisch: zowel het leerproces zelf, alsook de relaties tussen de verschillende naties en faculteiten, worden in de eerste plaats vorm gegeven doorheen een soort van gezonde concurrentie-geest waarbij het conflict de belangrijkste vorm van interactie is; al is dit conflict er niet op gericht de tegenstander te vernietigen (antagonistisch model), doch eerder juist op het stimuleren van vernieuwing en persoonlijke ontwikkeling (vooruitgang) door het in-confrontatie-gaan met verschillende, vaak tegenstrijdige, argumenten en perspectieven

Met de wiskunde doet de idee van de absolute en onveranderlijke waarheid haar intrede in de academische wereld

(agonistisch model). Binnen deze context is er dan ook maar weinig ruimte voor de idee van een absolute en onveranderlijke waarheid, waardoor ook 'kennis' niet beschouwd wordt als 'het geheel van zaken die men onomstotelijk kan bewijzen'. Het zal echter niet lang duren vooraleer er in deze gang van zaken enige veranderingen optreden...

In de eerste plaats zijn deze veranderingen te wijten aan een hernieuwde interesse voor de wiskunde die te danken is aan de ideeën van mensen als bijvoorbeeld Copernicus, Galileo en Descartes. Vanuit de visie op de natuur als een boek dat men zou kunnen lezen indien men de taal der wiskunde maar voldoende machtig is, en de spectaculaire technische innovaties die op basis van deze wiskundige blik op de werkelijkheid verwezenlijkt worden; wordt 'kennis' immers al snel juist wel gedefinieerd als 'alles wat onomstotelijk en objectief bewezen kan worden'. De bekende 'meditaties' van Descartes vertrekken zelfs expliciet vanuit deze veronderstelling, en ook zijn nieuwe wetenschappelijke methode modelleert zich niet toevallig volledig op het 'ideale wetenschappelijke model' der wiskunde. Op die manier gaat natuurlijk het agonistisch aspect der kennis-productie al snel verloren, want zoals u zelf ook wel weet is er in de wiskunde slechts weinig ruimte voor discussie: over het algemeen is er bij een wiskundig 'probleem' immers slechts één juist resultaat, en zelfs al zijn er verschillende manieren om tot dat resultaat te komen: over de uitkomst is iedereen het eens. Daarmee doet ook de idee van de absolute en onveranderlijke waarheid opnieuw haar intrede in de academische wereld...

Hoe het echter verder gaat, en hoe we van daar uit tenslotte nog in de hedendaagse situatie zijn terecht gekomen, kan u lezen in het volgende deel van dit artikel; doch daar voor zal u moeten wachten op de volgende editie van uw geliefkoosde studentenblad. Het was mij alvast een waar genoegen, en ik hoop natuurlijk van u het zelfde ;-)

Veel liefs,

Bram Langmans

Na geneeskunde, nu verbeterkunde

Op weg naar een posthumane toekomst

Deel 3 van de reeks *drie vragen voor de vrijegeest van morgen*

Onder humanisten groeit een diep meningsverschil over biotechnologie. Sportdoping en esthetische chirurgie springen het meest in het oog, maar dan heb je ook nog het groeiend aanbod psychoactieve middelen die emoties en mentale vaardigheden stimuleren, de implantatie van machines of van dierlijk weefsel, de mogelijkheid om 'ontwerp-baby's' te maken via genetische scans van embryo's, en de lijst wordt enkel maar langer. Wat begint bij het leveren van superieure prestaties waartoe een 'natuurlijke' mens niet toe in staat is, kan op termijn uitmonden in niets minder dan een zelfgestuurde verdere evolutie van de *homo sapiens*. De introductie van al deze 'verbeterkundes' stuit echter op een muur van wantrouwen en afkeer. Deze onnatuurlijke praktijken zouden een aanslag zijn op de menselijke waardigheid. Bovendien zou de verbeterkunde de deur openstellen voor totalitair misbruik in de stijl van *Brave New World*. Opmerkelijk is de vanzelfsprekendheid waarmee de verbeterkunde wordt veroordeeld door zelfverklaarde pluralistische, vrijdenkende democraten. Hieronder probeer ik aan te tonen dat de eugenetische reflex, dogmatiek en het totalitarisme aan beide kanten dreigt – dus ook bij de 'weldenkende humanist'.

BEN JE PLURALIST?

Voorstanders van esthetische chirurgie wordt vaak voor de voeten geworpen dat zij een eenvormig schoonheidsideaal opdringen. Wie op het gebruik van doping wordt betrapt, wordt verweten dat hij topprestaties boven alles zet. Bovendien zet hij zijn omgeving onder druk om ook doping te nemen, want wie nog *clean* sport, kan de prestaties van de 'verbeterden' niet meer bijbenen. Voorvechters van het recht op ouderlijke voortplantingsvrijheid ("liberale eugenetici" genaamd), die het recht opeisen om de genetische eigenschappen van hun nageslacht te selecteren, wordt aangewreven dat zij daarmee hun ideaal ongevraagd inschrijven in het DNA van hun kinderen, die er dan hun leven lang onder gebukt gaan.

Deze drie kritieken vertrekken telkens vanuit de verdediging van het zelfbeschikkingsrecht en een ethisch pluralisme: niemand heeft het recht een ander verplicht te onderwerpen aan zijn/haar persoonlijke idealen. Maar snijdt het mes hier niet langs twee kanten? Wie laatdunkend doet over esthetische chirurgie omwille van de principiële reden dat het *fake* en onnatuurlijk zou zijn, gaat die niet net uit van de universele morele superioriteit van het 'echte', 'natuurlijke' uiterlijk? En kunnen we niet hetzelfde voorleggen aan de morele lynchpartijen die de "dopingzondaars" achtervolgen? Waar halen zij het recht om iedereen te verplichten zich van alle 'onnatuurlijke' middelen te onthouden?

En wat met de wetten zoals die o.a. in België, Duitsland en Italië zijn gestemd, die de voortplantingsvrijheid van ouders aan banden leggen om een nieuwe eugenetica te voorkomen? Ramez Naam, fervent pleitbezorger voor zelfbeschikking en anti-totalitair denker, houdt ons in zijn boek *More Than Human* de spiegel voor: "To a certain extent [...] the prohibitionists are the ones upholding the eugenic side of the debate. It's those who oppose individual and family genetic choice who have, in essence, decided that there's a certain "correct" genetic heritage for humanity (the one we have today) and that the populace should not be allowed any choice in the matter. The relatively small number of advocates of genetic choice, on the other hand, are not trying to impose their opinion on the rest of the country or the rest of the world." Het is inderdaad zeer de vraag of wij ook in België met de wet van 11 mei 2003 niet de kiem hebben gezaaid van een totalitaire 'natuur-eugenetica' of 'status quo eugenetica'.

Hier stelt zich het intrigerende probleem van 'diepe diversiteit'. We komen misschien binnen afzienbare tijd in een tijdperk terecht waarin naast de 'oppervlakkige diversiteit' (met verschillen die er eigenlijk 'niet toe doen' omdat we daaronder nog steeds allemaal 'mens' zijn, zoals huidskleur en cultuur) ook een diversiteit ontstaat die er wél toe doet, waarin bv. 'verbeterde' sporters altijd

winnen tegen 'natuurlijke' tegenstanders, waar 'verbeterde' studenten onmiskenbaar intelligenter zijn en algemener: waar verschillende bioculturele groepen steeds vreemder worden voor elkaar. Diversiteiten dus, die de oude humanistische doodoener dat we 'uiteindelijk allemaal mensen

zijn' overleven, omdat er daadwerkelijk ongelijke 'rassen' uit de *homo sapiens*-stam kunnen opbloeien. Dat we steeds minder *gelijkaardig* zullen worden, doet echter in principe niets af aan onze blijvende *gelijkwaardigheid*. Als humanist sta je hier voor een keuze: of je maakt het humanisme tot een 'mens-racisme' van waaruit je alle afwijkingen van de menselijke natuur misprijst en verbiedt, of je betuigt je respect voor een diversiteit aan 'bio-culturen' waar niet je 'menselijkheid' ertoe doet, maar wel je 'persoonlijkheid' – d.i. je bestaan als een bewust, voelend wezen.

BEN JE DEMOCRAAT?

We kunnen ons zo een totalitair regime inbeelden dat haar onderdanen verplicht tot genome-scans, waarna moeders enkel de meest 'geschikte' embryo's mogen baren; dat voor haar scholieren een aangepast dieet met Rilatine, Modafinil, Paxil, etc. voorschotellet om hun geesten in de gewenste richting te kneden; dat elektroden in de hersenen van haar soldaten aanbrengt waarmee de strijd lust, pijndrempel en waakzaamheid wordt beïnvloed. Deze argwaan is volgens mij terecht, niet in het minst omdat een aanzienlijk deel van het onderzoek naar diverse verbeterkundes door militaire organisaties wordt gesubsidieerd – het Amerikaanse DARPA op kop.

Wat eveneens kopzorgen baart is dat zelfs het vrije gebruik van verbeterkundes in liberale democratieën op termijn tot rampspoed zal leiden. In een vrije samenleving zullen het immers enkel bereidwilligen zijn die zich van de aangeboden

verbeterkundes zullen bedienen. Zo dreigt zich in algemene zin te herhalen wat we nu reeds bij sportdoping zien: vanuit de schrik om achterop te hinken, word je indirect gedwongen om mee te doen.

Een totaalverbod op elke verbeterkunde dan maar,

om te voorkomen dat het gebruik ervan ons, direct of indirect, zou worden opgedrongen? Zo eenvoudig is het (gelukkig) niet, want ook hier snijdt het mes langs twee kanten. Totalitarisme of sociale dwang bestrijd je immers niet door aan alle burgers elke vrijheid te ontnemen om hun eigen lichaam en geest vrij vorm te geven. De bittere ironie ligt voor de hand: met zo'n verbod pleeg je zelf een flagrante inbreuk op het individuele zelfbeschikkingsrecht. Om die fundamentele zelfbeschikkingsvrijheid veilig te stellen, pleiten voorstanders van de verbeterkunde dan ook voor een 'recht op vormvrijheid'. Daarmee wordt de oerdefinitie van het liberalisme door John Stuart Mill plots terug brandend actueel: "The only part of the conduct of anyone, for which he is amenable to society, is that which concerns others. In the part which merely concerns himself, his independence is, of right, absolute. Over himself, over his own body and mind, the individual is sovereign."

De praktijk van zo'n verbod is trouwens op zijn zachtst gezegd grimmig. Want welke politiemacht ga je oprichten om deze nieuwe 'misdaden tegen de natuur' op te sporen en te beteugelen? Ga je alle *freaks* die verdacht snel kunnen hardlopen, die verdacht veel kunnen memoriseren, die verdacht lang gezond blijven, die verdacht creatief zijn, etc. oppakken en onderzoeken op respectievelijk doping, cognitieve drugs, genmanipulatie of psychedelica, om dan de publieke schande over hen uit te roepen en ze voor deze onnatuurlijke daden van zelfbeschikking hun verdiende loon te geven? Ook hier is het van groot belang, dat we uit de terechte vrees voor totalitarisme niet

halsoverkop zelf een 'natuur-' of 'status quo-totalitarisme' in het leven roepen.

BEN JE EEN VRIJDENKER?

'Natuurlijkheid' wordt vaak als een morele waarde aangehaald. Voor zover hiermee een appreciatie wordt uitgedrukt voor deugden als 'spontaniteit', 'verbondenheid' of 'authenticiteit' is er geen vuiltje aan de lucht. Echter, regelmatig wordt de waarde 'natuurlijkheid' zeer letterlijk opgevat. Onze menselijke waardigheid zou dan liggen in de specifieke lichaamsbouw en de 'natuurlijke' levensstijl van de *homo sapiens*. Een natuurlijke geboorte, een natuurlijk uiterlijk en een natuurlijk niveau van fysieke en mentale vaardigheden zouden telkens superieur zijn aan artificiële alternatieven.

Nu kan je gerust steevast een traditionele levensstijl verkiezen boven de nieuwe mogelijkheden die verbeterkundes aanbieden. Daar is niets bedenkelijks aan als je in die levensstijl het meeste geluk of zekerheid denkt te vinden. Maar heel wat anders is het om te denken dat het je *plicht* is om natuurlijk te leven, zoals bijvoorbeeld de populaire dominee Rick Warren hier laat horen: "[Y]ou're wired to do certain things. You're shaped. [...] If you want to know what you should be doing with your life, you need to look at your shape." Alsof we door de Natuur geschapen zijn om een rol te vervullen en de zin van ons bestaan erin ligt dat we moeten doen wat de Natuur ons opdraagt. Dit slag (crypto-)creationisme krijg je bovendien niet enkel bij dominees te horen, maar duikt ook regelmatig onder zelfverklaarde vrijdenkers op, nl. in hun afkeer voor al wat onnatuurlijk, *fake* en dus 'onwaardig' zou zijn.

Bio-eticus Arthur Caplan legt hier de vinger op de wonde: "The antimeliorists [de principiële tegenstanders van de verbeterkunde, nvdr.] are making the conceptual error, that the way we are is the way we should be. I'm submitting that what we know from evolution, from Darwin's day on,

"Dat we steeds minder *gelijkaardig* zullen worden, doet echter in principe niets af aan onze blijvende *gelijkwaardigheid*"

is that the way we are is an interesting accident. And it tells us certain things about what will make us function well, but it doesn't tell us anything about the way we should be or what we should become or how we should decide to change ourselves."

Caplan roept ons op om onze radicale vrijheid onder ogen te durven zien: de mens schept zichzelf. Deze zelfverantwoordelijkheid afschuiven op de Natuur, God of het Lot is weinig meer dan lafheid en zelfbedrog. Het is in wezen dezelfde boodschap als die van dat basispamflet van de humanistische beweging, *de Oratie over de Waardigheid van de Mens* van Pico della Mirandola uit 1486. In zijn beschrijving van de menselijke conditie zag Mirandola reeds hoe bodemloze diep onze vrijheid wel gaat: "According to your desires and judgment, you will have and possess whatever place to live, whatever form, and whatever functions you yourself choose. All other things have a limited and fixed nature prescribed and bounded by our laws. You, with no limit or no bound, may choose for yourself the limits and bounds of your nature."

Een kleine groep humanisten, waaronder Caplan, roeit vandaag tegen de stroom in. Hoewel zij zeker waarschuwen voor de vele mogelijke misbruiken van de verbeterkunde, waarschuwen zij óók voor de morele blindheid van diegenen die een totaalverbod willen opleggen. In navolging van Mirandola's Oratie, ligt voor deze 'transhumanisten' of 'bioprogresieven' de menselijke waardigheid precies in deze levenswijze: werp alle natuurdogmatiek van je af en schep zelf je eigen lichaam en geest, in vrijheid en met verantwoordelijkheid.

Pieter Bonte

Debat over euthanasie, doping en ontwerp-baby's

Euthanasie voor kinderen en dementerenden? Doping legaliseren? Baby's op bestelling?

Vzw De Maakbare Mens en studiekekring Vrij Onderzoek brengen drie begeesterde politici samen voor een gedreven debat over de vraag "hoe vrij mogen wij worden?":

- **Wouter Beke**, interim-voorzitter en huis-ideoloog van de CD&V
- **Jan Remans**, arts, auteur van het boek over bio-ethiek "De Boom van Goed en Kwaad" en als voormalig Open VLD senator nauw betrokken bij de ethische vernieuwingen tijdens de paarse regeringsperiode
- **Freya Piryns**, senator en jong boegbeeld van Groen!

Drie brandend actuele problematieken komen aan bod: zelfbeschikking aan ons levenseinde (euthanasie), aan ons levensbegin (*designer babies*) en in het leven daartussen (prestatiebevorderende drugs, operaties en implantaten).

Hoe vrij mogen we onze eigen levens en dat van ons nageslacht vormgeven? Hoe autoritair moet de staat optreden? De discussie belangt ons allemaal aan: wat wordt er de komende jaren in de parlementen beslist over het zelfbeschikkingsrecht van ons, Belgische burgers?

Plaats en tijd:

**VUB-campus Etterbeek,
auditorium QD
24 april 2008, 20u**

Gratis inkom

Na het debat kan in het KulturKaffee op de campus nog tot in de vroege uurtjes worden nagepraat. Hopelijk tot dan!

VV, I love you but you're bringing me down

Het hoeft niet altijd een objectieve recensie te zijn

Dear Alison,

It's been already a few days since we last talked. I think next April, two years ago. But I saw you the other day in the Ancienne Belgique. I guess, although that's what I secretly hope, you saw me too. I was in the exact same spot as I was two years ago. You were giving a superb show. That's why I'm writing this down for you.

They expected me to write a fair and honest review about your band. But my love for **The Kills** is, without any exaggeration, the biggest problem for me when it comes down to objectivity. **The Kills** are in my, just like Wittgenstein would say, *esse*. I even bought your CD's on *e-bay*. I know you don't want to be reminded of your old band, because it sounds horrible. **Discount** will indeed never be different from the 9 billion other US punk bands, and don't worry I also saw the pictures when you were still with them. You had funny spiky hair and you were a bit chubbier, but I don't care. Nowadays you've transformed in a femme fatale in the genre of Nico and Edie Sedgwick.

Though enough with the Warholian rambling for now, I'm sure I will come back on it later on. Let me give you my very humble opinion on your show.

It reminded me of a Jean-Luc Godard quote: "*all you need is a gun and a woman to make magic happen*". Well change the gun by a guitar and drum computer and you've got **The Kills**. The most dangerous and exciting duo at the moment. That's why I think you were right when Hotel (né Jamie Hince) asked you if Kate Moss could be

on a few songs. It would ruin the aggressive sexually vibe completely. Let Jamie and Kate make themselves look foolish when they were dancing on the grave of Jim Morrison in Paris.

Though I don't want to badmouth Jamie one bit. I know he's a creative genius, how else would he

be able to write songs as brilliant as he does, but sometimes a new perspective can be necessary. I know that when you two first met you thought that he was the coolest person on earth. Sure his eighties dance moves and his pseudo-intellectual talk about Herman Hesse are reasonably impressive, but he's not the only cat in town that can smooth talk like that. Here at the newspaper I write for it's almost obligatory to talk that much pseudo-intellectual nonsense before you are allowed to write down even a single letter. So by those standards I succeed *par excellence*.

Back to the gig, Jamie looked a bit pissed off, because the effects on his guitar were messing things up. Surprisingly enough old classics, like *Fried my little Brains* and *I Hate the Way you Love*, as the new tunes, like *Last Days of Magic* and *What New York Used to Be*, sounded raw and sexy. A combination you don't see around much

nowadays. The way you make every show a trip through fifty years of alternative pop music plus adding your own ingredients, the best cocktail you can have in the entire western-hemisphere.

But, dear Alison, I also read your essay in the *Libération* on photography. It didn't take too long for trendy bloggers to dissect it and blaming you for being an arrogant rock star trying to give an opinion on something that didn't involve three chords. That is a very one-dimensional way of looking at it. You did the exact opposite of what

a prototype rockstar would normally do, it was an in-depth analysis of photography.

Same thing when you were defending about Florence Rey. It's not merely about a young girl going a killing spree, but is in fact a (tragic) story of an adventurous *garconnette*, who wanted to free herself from society as herself. Despite the fact that Florence has become a heroine addict amongst Parisian youth, her story stays very interesting and inspiring as well. It's not that you're defending killing sprees, but liberate everyday survival. Perhaps they never heard of Situationism.

Anyway, you looked ravishing in your tiger-print top, and when you sang *Goodnight, Bad Morning*, even girls fell in love with you, and tried to grab you down from stage. You could also see a girl army, trying their very best to be the best VV look-a-like of the night. But if I would have to choose between authenticity or vaguely inspired, I'd always pick the first and leave the latter.

Please don't put out another restraining order on me. I'm completely harmless, a bit naive from time to time, but a big fan of the escapism that your music provides me. I wrote this in English, because if you follow the rules of six degrees of separation the chance you might ever read this is rather big. I'll see you around in a few months, in Bruges and in Liège. I think I'm going to make another desperate attempt to write an honest review about The Kills, but to quote Jamie: "*Don't we all love VV.*" So don't forget to write back if you have some spare time left.

Yours truly,

Pete Thunders

Free Tibet ?

Wat Chinees is vals is, slaat al dood !

Tibetanen zijn historisch gezien een autonoom volk dat doorheen de geschiedenis veel met bezetting te maken gekregen heeft. Het Tibet waar we nu over spreken is het Tibet van de Dalai Lama, de spirituele en politieke leider van het land. Deze autonome periode ontstond reeds tien jaar voor het uiteenvallen van het Mongoolse rijk in 1358. De vazalheersers werden verdreven door een lokale heerser en deze moest nu wel rekening houden met een nieuwe religieuze macht: de Gelugpa-orde, gesticht door Tsongkhapa. Alle leiders na hem worden Dalai Lamas genoemd en zijn reïncarnaties van hem.

De Gelugpa-orde zal niet direct een grote politieke macht worden, maar dit verandert in de 17e eeuw. In 1640 sluiten ze een bondgenootschap met de Mongoolse leider Altyn Khan. Gesteund door de Mongolen lukt het de vijfde Dalai Lama een einde te maken aan de macht van de heersende leider. Vanaf dit moment is de Dalai Lama de spirituele en politieke leider van Tibet. Dit eindigde toen de Chinese Mantsjoe-dynastie in 1720 Tibet binnen viel. Dit luide weer een tijd van bezetting in die zou duren totdat de laatste Mantsjoe-dynastie afgezet wordt door een nationalistische revolutie in 1911. Tibet was nu weer autonoom, maar deze vreugde was van korte duur. Nog geen vijftig jaar later werd Tibet bij het China van Mao Zdong en zijn communistische partij gevoegd. Tijdens deze periode vluchtte de ons bekende 14e Dalai Lama naar het Westen, waar hij een regering in ballingschap leidde.

FREE TIBET ?

Tibet en China zijn historisch al lang verwickeld in een strijd die door de komst van de Olympische spelen opnieuw hoog oploopt. De Tibetanen eisen meer autonomie, wat ook de terugkeer van de Dalai Lama inhoudt. Deze eisen zouden vooral een poging zijn om om hun rijke cultuur te beschermen van China, dat een ware culturele genocidepolitiek blijft aanhouden. Deze is wel afgezwakt en minder agressief; kloosters worden

niet meer afgebrand, monniken niet vermoord (als ze zwijgen tenminste) maar toch wordt alles wat niet strookt met de communistische waarden zwartgemaakt en zo klein mogelijk gehouden. De tempels die nog recht staan, mogen enkel nog door

een beperkt aantal monniken bevolkt worden, de Dalai Lama wordt als terrorist bestempeld, enzovoort. De onderdrukking weegt zwaar op Tibet, maar waarom doet China al deze moeite? Wat is Tibet waard? Ten eerst is is de oppervlakte een relatief groot deel van China, maar belangrijker zijn de grondstoffen die in Tibet aanwezig zijn. Tibet heeft de grootste kopermijn in Azië alsmede enkele goudmijnen. Het belangrijkste van al zijn echter de uraniummijnen. Naar alle waarschijnlijkheid laat China Tibet dus niet meer los. Het is dan ook realistischer om te streven naar meer autonomie en culturele vrijheden voor Tibet, en vooral respect voor de rechten van de mens in heel China.

WAT CHINEES IS VALS IS, SLAAT AL DOOD

In de aanloop naar de Spelen, heeft de hele internationale gemeenschap de bloederige rellen in Tibet kunnen aanschouwen. Plots gaat de

woede jegens China rond als een vuur dat alles verbrandt op zijn pad. Zo moeten ook de Olympische Spelen er aan geloven. Hoewel dit evenement bijna samenvalt met de rellen in Tibet, wil dit niet zeggen dat dit een betoging tegen de

spelen moet zijn. Ook al worden ze door China georganiseerd, de spelen zijn en blijven traditioneel zuiver sportief en vooral a-politiek. Ze zijn een moment om de onderliggende

De meeste politici doen enkel hypocriete uitspraken om hun eigen laksheid te verbergen

spanningen te vergeten en gewoon sport te beoefenen. Zo zou het moeten zijn, hoe sterk de symbolische tegensignalen ook zijn, zoals het doven van de vlam. Bovendien kunnen we bedenkingen maken bij de reële impact van deze acties. Een economische boycot of eventueel zelfs politiek druk zou al veel effectiever zijn. Ik hoor u denken: "Veel politici staan nu toch op voor Tibet?" Dit is echter een hypocriete houding van deze politici. Nog niet zo lang geleden waren ze maar al te bang om China voor het hoofd te stoten.

Zo werd de Dalai Lama vorig jaar afgeraden om naar Brussel af te reizen. De enige Belgische politicus uit de regering die de laatste jaren Chinese kwestie heeft durven oprakelen was Bert Anciaux, die op een Belgisch-Chinese tentoonstelling de kwestie wou aansnijden. Anciaux heeft echter bij de bewuste tentoonstelling toch wijselijk zijn mond gehouden.

En zelfs nu blijft het enkel maar bij holle uitspraken. Leterme en De Gucht willen Tibet autonoom zien -en liefst voor de Spelen-, maar stellen hier geen enkel gevolg aan als het niet gebeurt. Dit zijn eerder hypocriete uitspraken om de eigen laksheid te verbergen. Het publiek naar de mond praten door een zeer populaire opinie te verkondigen blijft natuurlijk de makkelijkste optie.

Tibet is uiteindelijk ook niet het enige probleem in China. Het land kampt met een groot mensenrechtenprobleem. China's culturele politiek treft bijvoorbeeld niet alleen Tibet, maar ook andere etnische minderheden, zoals de islamitische Oeigoeren (een groep verwant aan de Turkse volkeren) die op regelmatige basis zwartgemaakt worden -zowel binnen China als in de Chinatowns over heel de wereld, via een door de Chinese overheid gesponsorde pers. De Oeigoerse nationalisten werden na 9/11 ook direct als terroristen bestempeld. Het een-kind beleid wordt ook heel streng gehandhaafd bij deze mensen, met massa aborties, sterilisaties en gedwongen scheidingen tot gevolg. Maar dit mensenrechtenprobleem wordt nu genegeerd door een blinde fixatie op Tibet, in plaats van dit open te trekken en de dingen eindelijk eens op een grote schaal te zien. Wanneer zullen onze politici van wat politieke moed getuigen door China op zijn fouten te wijzen in plaats van de slaafse houding die zelfs nu ondanks alle publiciteit en betogingen nog steeds geldt? Natuurlijk is het makkelijker om op non-issues als B-H-V in te gaan; gegarandeerd scores zonder daadwerkelijke 'gevolgen'.

Menendez Yannick

Salsa Na' Ma'

Maar ook guagancó, guaracha, son en rumba

Este ritmo que está sabroso, sé que te tengo envidioso

Uit: 'Oye la noticia' van Ray Barretto

Dit ritme is sappig, ik weet dat je jaloers bent

En la 23

Las Estrellas de Fania, legaron pa' gozar

Uit: 'Descarga Fania' van de Fania All Stars

De sterren van Fania, zijn gekomen om te genieten

Er is wellicht geen betere manier om salsa en haar ontstaan te beschrijven dan zoals dat in de film 'Our Latin Thing' wordt gedaan.

Spanish Harlem, ergens in de jaren '50. Kinderen spelen met vliegers op het dak van een van de grauwe fatgebouwen. Eentje kijkt naar beneden, iedereen loopt dezelfde kant op, hij weet hoe laat het is. De jongen spurt naar beneden, wringt zich tussen de pratende mensen, rent door kleine vuile steegjes, ... de schrijnende realiteit waarin salsa is ontstaan. Sommige delen van de wijk lijken meer op een oorlogslandschap dan het bloeiende naoorlogse Amerika.

Op het plein speelt iedereen mee (van melkkleurige blanken tot zwarte negers), alles wat geluid kan maken is een volwaardig instrument. De oudsten hebben conga's. Een veelheid aan nationaliteiten komt samen en speelt muziek, zingt en danst. Dit beeld gaat over in dat van een repetitie een tiental jaar later, de kinderen zijn mannen geworden. Er wordt een jamsessie gespeeld, 'Descarga Fania'. Ray Barretto speelt zo sappig als hij kan op zijn conga. Héctor Lavoe haalt zijn papier boven en begint te zingen.

Fania is *fiesta*, maar soms met een treurige ondertoon. De film geeft een levendig beeld van wat de Latijns-Amerikaanse subcultuur betekende in de jaren '60 en '70. In de ghetto's was er geen hamburger of hot dog te vinden, wel *granizados*, geraspt ijs met geconcentreerd fruitsap, empanadas en hanengevechten, net zoals thuis. De rode draad door de geschiedenis van de salsa, 'Our Latin Thing' en mijn verhaal zijn de Fania All Stars. Het waren zij die deze muziek naar buiten brachten, maar zonder de roots ervan te verloochenen: rumba, guagancó, son en guaracha bleven steeds een vaste waarde in het repertoire.

Fania was tevens het platenlabel dat in '68 ontstond rond Jerry Masucci, Amerikaan van Italiaanse afkomst en Johnny Pacheco, een Dominicaan. De eerste zorgde voor het geld, de andere voor de muziek. Poli-instrumentalist Pacheco probeerde - en is daar toch enigszins in geslaagd - de beste salsamuzikanten in één groep te verenigen. Zij reisden de hele wereld af en traden op enkele legendarische plaatsen op: van Kinshasa (naast BB King en James Brown als randanimatie van de legendarische kamp Ali-Foreman), over het Yankee stadion tot Japan. De meerderheid van hun concerten werd echter in hun thuishavens New York, Puerto Rico en tal van andere plekken op dit continent, gespeeld. Maar ze speelden ook vaak in kleine clubs, waar ze met twintig man, niet eens allemaal muzikanten, op een veel te klein podium het beste van zichzelf gaven.

Hoewel de jaren '60 en '70 veel salsa-artisten voortbrachten, zowel in Noord-Amerika als in Latijns-Amerika, zijn vrijwel alle groten in aanraking gekomen met Fania, ook al hadden zij daarbuiten geweldige solocarrières.

¡AZÚCA!

¡Guapea Willie Colón!

Héctor Lavoe's uitroep als de trombone begint te soleren.

Wat salsa zo smakelijk maakt, is - zonder technisch te worden - de percussie. Net zoals in veel andere caribische muziek speelt die hier een zeer grote rol; het samengaan van timbal, conga en bongo is essentieel. De piano en bas spelen geweldige lijntjes, wat de muziek haar bepaalde pikante karakter geeft. De blazers, meestal trompetten en trombones, maar vaak ook dwarsfluit en saxofoon, vullen de boel op en geven net dat extraatje dat nodig is om het geheel te vervolledigen. Als alles goed zit moet je soms zelfs wat lucht uit je longen blazen, zo heet kan deze muziek zijn.

Naast deze instrumenten wordt er ook bijna altijd gezongen: een koor (een 3-tal toch niet zo stoere Latino's met snorren in foute jaren '70 pakjes, gemaakt van blinkende stoffen, waarvan de broek tot over de navel is getrokken) en een solozanger (meestal in een nog fouter pakje, om nog meer op te vallen dan de rest). Dit hoort er natuurlijk allemaal bij: veel show en bijna-in-trance springende muzikanten die zich helemaal geven tijdens hun nummer. Er wordt ook gretig gebruik gemaakt van improvisatie: de zangers kunnen hun meest originele kant laten zien, percussionisten

'daar komt de pianist die de banaan opeet, en de schil oprookt'

laten zich van hun meest opzweepende kant zien en de andere solo-instrumenten spelen hun ziel uit hun lijf.

Een pittig kantje aan salsa is het gebruiken van allerhande soorten van uitroepen en *call-outs*. Vooral wanneer de *parranda*, het feesten, goed zat, gooiden de muzikanten er al eens een goedgeplaatst lijntje tussen. Niets beters als Celia Cruz 'azúcar' zei, of als Héctor Lavoe 'Africa' tussen twee solo's wist te zeggen.

De typisch Latijns-Amerikaanse gewoonte om elkaar bijnamen te geven duikt ook regelmatig op. Soms zijn die afgeleid van uiterlijke kenmerken of gewoon van de naam zelf: Alberto werd Tito en Ramón werd Mongo. Uitmuntende muzikanten kregen er vaak eentje bij: bijnamen kunnen namelijk veranderen, wegvallen of gewoon zich opstapelen. Héctor Lavoe werd 'de zanger der zangers' genoemd; als Ray Barretto soleerde op zijn conga zong het koor wel eens: 'kijk, dames en heren, daar komen de harde handen van Ray Barretto'. Een van mijn favorieten blijft toch: 'daar komt de pianist die de banaan opeet, en de schil oprookt'. Naast dit zijn er nog tal van uitroepen, voornamelijk om solo's in de leiden, die verwijzen naar instrumenten, andere liedjes, artiesten of zelfs andere genres.

In een poging om het gevoel verder uit te leggen moet natuurlijk over de dans wat gezegd worden. Salsa is feesten en dansen in de eerste plaats. Nieuwe muziek bracht natuurlijk een nieuwe dans met zich mee, en aanvankelijk lukte dat niet zo goed, nouja, het was een mengeling van verschillende dansen. Toegegeven, het zag er redelijk lomp en log uit. Ook de eerste zangers moesten het podium opfleuren, helemaal mee met hun tijd dansten ze goed ingestudeerde pasjes, die soms wel erg in de buurt kamen van die van Nicole en Hugo. Gelukkig verijnde alles een beetje met de tijd en ontstonden er verschillende stijlen, die kunnen gaan van ware acrobatie, Los Angeles style, tot zeer stijlvol en mooi zoals op Cuba of de New York style. De zwoele heupbewegingen van de vrouw, ingewikkelde pasjes en de sterke machorol van de man maken deze dans zeer sierlijk en sluit helemaal aan bij de geest van de muziek.

TIERRA DE OPORTUNIDAD

Nueva Yor', sitio de oportunidad, ...y a mi madre y mi padre que quiero tanto, va dedicado este canto Nueva Yor', sitio de oportunidad,

...y yo quiero hacer progreso en Nueva Yor' (sic)
Uit: *En Nueva York van Fuego '77*

New York plek van kansen, ...en voor mijn moeder en mijn vader, die ik zo graag zie, draag ik dit lied op New York plek van kansen, ...en ik wil vooruitgang boeken in New York

Migratie van Latijns-Amerika naar de Verenigde Staten bestaat al zeer lang, door de geografische ligging en de historische band die de twee hebben. Zoals vaak het geval is geweest namen migranten tradities, gewoontes en gebruiken mee. Een klein deeltje hiervan was de muziek.

Zeker vanaf het begin van de 20e eeuw gingen velen op zoek naar een betere toekomst in het noorden van het continent. De eerste groepen waren vooral economische migranten, vaak Puertoricanen, die, omwille van de speciale band tussen de VS en Puerto Rico hebben sinds 1898, gemakkelijk binnen konden geraken. Ook kleinere stromen van andere *Hispanics* wisten hun weg te vinden naar New York. Zij concentreerden zich voornamelijk in de Bronx, Brooklyn, Queens en Harlem, maar ook elders in de VS ontstonden kernen.

Versillende Afro-Cubaanse genres geraakten tot in de danszalen, maar de mambo (van Pérez Prado, La Sonora Matancera, Tito Puente en co) kende het meeste succes. Vanaf de jaren '40 en '50, kwamen sporadisch latino's voor in jazzformaties, en in deze periode werd door de groten van de jazzscène geëxperimenteerd met Afro-Cubaanse muziek (ook deze muziek heeft een complexe voorgeschiedenis, maar om alles in een notendop samen te vatten; het is een mengeling van Afrikaanse en Spaanse muziek). Machito speelde met Dizzy Gillespie en Charlie Parker. Ook andere muzikanten haalden de top: Chano Pozo, Xavier Cugat en Mario Bauzá,...

Omdat de migratiestromen bleven toenemen, kwamen er vanaf de jaren '50 en '60 nog andere nationaliteiten bij, voornamelijk Cubanen en Dominicanen. Zo zat men met een generatie die geboren was in de VS en een nieuwe die geboren was in Latijns-Amerika. Buiten de economische en politieke migranten gingen ook vele muzikanten hun geluk beproeven in het rijke noorden. Ons Brusselse 'ketje' Toots Thielemans is daar een goed voorbeeld van, maar Mongo Santamaría, Héctor Lavoe en Cheo Feliciano deden juist hetzelfde.

Typische voorbeelden van in New York geboren muzikanten zijn Ray Barretto (zie foto hiernaast) en Tito Puente; beiden opgegroeid in Spanish Harlem, kinderen van *boricuas*, Puertoricanen, en beiden hadden hun militaire dienst vervuld voor het Amerikaanse leger. Ze geraakten onder meer aan de bak in jazzcombo's en speelden zelfs vaak in dezelfde groep, waar ze Cubaanse muziek eer aandedden: son-montuno, mambo, rumba, guaracha en guagancó waren hun ding.

Hierin ligt juist het ontstaan van salsa, een noemer voor de verschillende Cubaanse genres die anders evolueerden dan op Cuba zelf, waar er minder en andere invloeden waren. De migranten in New York ontwikkelden hun eigen stijl. De Cubaanse invloed in de muziek was in de beginjaren cruciaal, maar na de raketten crisis van '62 nam het Puertoricanelement toe.

Sommige bands waren homogeen qua nationaliteit, maar de Fania niet. De dirigent kwam van de Dominicaanse Republiek, een heleboel zangers van Puerto Rico, een deel van de percussionisten kwam uit Cuba en onder de blazers waren er zelfs Amerikanen.

Cruciaal voor de ontwikkeling van de salsamuziek waren de invloeden die in New York aanwezig waren: jazz, soul, funk, R&B, rock, ... Zelfs nadat salsa als genre haar vorm had gekregen, werden er bruggen geslagen tussen de verschillende genres. Fania werkte samen met verschillende soul en funk artiesten, waaruit opnieuw verrassende resultaten kwamen.

Deze nieuwe muziek, salsa, werd al snel zeer populair over de warme streken van Latijns-Amerika, te zeggen van Mexico tot grofweg de

kusten van Peru. Muzikanten reisden nogal wat heen en weer tussen Puerto Rico en New York. Dit maakte dat er ook groepen ontstonden in het Spaanssprekende Amerika.

Tal van intellectuelen hebben de gekste betekenissen aan salsa willen geven. Het ontstaan van een *Pan-Amerikaanse* gedachte, salsa als symbool van Latijns-Amerika, kan misschien een goede beschrijving zijn, maar is veel romantischer dan de werkelijkheid. Salsa zou volgens anderen de stem van een nieuwe generatie zijn. Ook elementen als het contrast tussen traditie-moderniteit worden gretig aangehaald. Elk van deze theorieën zal slechts een deeltje van wat salsa echt is kunnen weergeven.

Muzikanten zagen zichzelf niet als *salsero*, maar eerder als *rumbero*, *sonero* of zelfs *guarachero*

'IK BEN MUZIKANT, GEEN KOK!'

Tito Puente, toen men hem vroeg of hij salsa speelde.

Het woord alleen al, *sals!* Het belichaamt wat de salsa eigenlijk is, een mengeling van een Cubaanse genres (zelfs binnen eenzelfde nummer) en ritmes. 'Salsa' werd in de jaren '50 gebruikt door de latino's om de muziek van de Afro-Amerikanen aan te duiden - zij konden evenmin hun genres onderscheiden.

Over wie nu net eerst het woord 'salsa' zou hebben gebruikt bestaat heel wat discussie. Enkele namen duiken stevast in deze discussie op: Phidias Danilo Escalona, Ignacio Piñero, Benny Moré en Johnny Pacheco.

Phidias Danilo Escalona, was DJ met een radioprogramma in Venezuela en zou alles wat 'musica tropical' was onder die noemer hebben geplaatst.

Een zekere Ignacio Piñero, muzikant die zijn hoogtepunt kende in de jaren '30, zou dit telkens hebben gezegd als iets goed klonk, en is componist van de klassieker 'Echale salsa'.

Hetzelfde verhaal wordt ook aan de grote Benny Moré toegeschreven, die dit ook zou hebben geroepen als de dansers zich moesten klaarzetten.

De laatste wilde theorie over wie nu eigenlijk het eerst 'salsa' in de mond zou hebben genomen,

gaat over de meester zelf: Johnny Pacheco. Die had een plaat uitgebracht in 1963 die "Salsa Na'Ma" noemde, wat zoveel wil zeggen als 'niets meer dan salsa'. Hijzelf zegt dat de benaming salsa is ontstaan toen de Fania All Stars de wereld begonnen rond te reizen. Op de meeste plekken waar zij kwamen, buiten Latijns-Amerika, kenden de mensen het verschil niet tussen een son, een guagancó, een guaracha of andere genres; vandaar dat men de ingrediënten had, en alles wat Cubaanse muziek was onder één noemer moest plaats.

In dezelfde adem moet ook worden gezegd dat veel muzikanten zichzelf niet zagen als *salsero*, maar eerder als *rumbero*, *sonero* of zelfs *guarachero*. Vele groten van de salsa zeiden en zeggen dat zij het genre al lang voor de naam werd uitgevonden beoefenden en vertikten het hun muziek zo te noemen.

Niets meer dan salsa

Doch vergeet guagancó, guaracha, son en rumba niet

ALLEMAAL GOED EN WEL, MAAR WAT ZINGEN DIE NU ALLEMAAL?

Si me quiere como hermano, con las manos en los tambores, que el hijo de Obatalá ya se contentó

Uit: 'El hijo de Obatalá' van Mongo Santamaría

Als u van mij houdt als een broer, met de handen op de trommels, want de zoon van Obatalá is tevreden

Men zou bijna vergeten dat tussen al die heerlijke muziek ook teksten een grote rol spelen. Dat salsa-liedjes slechts eenvoudige teksten zouden hebben, is maar deels waar. Uiteraard is salsa feestmuziek, maar dat neemt niet weg dat er een veelheid aan onderwerpen is, en er veel langer over sommige teksten is nagedacht dan wel eens wordt gedacht. De liedjesteksten zijn doordrenkt van geweldige metaforen, verwijzingen en gedachtegangen. De teksten gaan over het dagelijkse leven, over liefde, verdriet, menselijke problemen, koetjes en kalfjes, zoals alle muziek. En soms zelfs de zin van het leven.

De teksten van salsaliedjes zijn doordrenkt van metaforen, verwijzingen en gedachtegangen

Hispanics, hebben de naam nogal *mujerigos*, vrouwenzot, te zijn, en veel teksten dragen bij tot het cliché. Héél eerlijk, stoere mannen zijn het wel, maar ze zingen toch maar met een opvallend hoog stemmetje. Grote mond, klein hartje, vele liederen handelen over diepgekwetste mannen, die naar de fles grijpen, met sterke wraakgevoelens zitten en dit alles uit zich in een veelvoorkomend misogyn karakter. Dit is een weerspiegeling van de Spaanstalige cultuur onder de Río Grande, dat, jammer genoeg, vaak klopt. Om hier voorbeelden van te vinden in de teksten is geen moeite nodig, maar de nadruk zal nu eventjes gelegd worden op de teksten die dat niet zijn.

Willie Colón en Héctor Lavoe dreven dit zo ver dat zij een tijd lang een *bad guy* imago aannamen. Extravagante bakkebaarden, dikke sigaren, lange jassen, brede deukhoeden en criminele plaatnamen (De Slechterik, De Rechtzaak, Onze Zaak, Ik vermoord U (als u deze plaat niet koopt)...), gaven hen een 'gevreeste reputatie'. Ook hun bijnamen waren erg toepasselijk 'El Bravo' en 'El Diablo'. Zij waren de Portoricanen die in de film 'The Godfather' zo geminacht werden, hoewel diezelfde maffia een grote bron van inspiratie voor hen was. De vergelijking moet toch even gemaakt worden, naast sommige rock- of rapteksten waren die van Willie en Héctor toch zeer braaf.

Tijdens de vocale improvisatie, zeker tijdens grote jamsessies, werd er een sport van gemaakt om een komische pointe te hebben. Dat typeert ook de mentaliteit, *la pachanga*, feesten, dansen en zich geweldig goed amuseren. Een ontspannen manier om door het leven te gaan, met tegenslagen kunnen lachen. Celia Cruz bezingt haar eigen leven in haar liedjes, 'Mi vida es un carnaval' spreekt boekdelen; net zoals het wondermooie lied 'El Cantante' van Héctor Lavoe.

Rubén Blades, een Panamees die samen met Willie Colón debuteerde, zong ook over de politieke situatie van Latijns-Amerika van de jaren '70 en '80, en stapte zelfs een tijdje in de politiek. Blades en Colón werden de stem van het

onderdrukte Amerika. Hij was de eerste die echt diepgang aan het genre kon geven en zelfs poëzie integreerde.

Het verleden is ook nooit ver zoek, de overblijfselen van godsdiensten en tradities meegenomen door de slaven uit Afrika worden zeker niet zelden bezongen. Het continent van aan de overkant is nooit echt ver weg, Afrikaanse deuntjes en kinderliedjes werden gretig gecoverd. Fania werkte zelfs samen met Afrikaanse artiesten. In Afrika zelf ontstonden enkele

vreselijk goed swingende salsagroepen, zoals Africando.

SALSITA NU EN IN BRUSSEL

Mi gato se esta quejando, que no puede vacilar (sic)

Si donde quiera que se mete, su gata lo va buscar

Uit: 'El Ratón' van Cheo Feliciano

Mijn kat beklagt het zich, dat hij niet meer kan flirten en waar hij ook gaat, zijn katin gaat hem zoeken

Salsa is sinds haar ontstaan nooit meer weg geweest, wel zijn er andere genres populairder geweest in Zuid-Amerika. In de jaren '80 namen de merengue en de bachata uit de Dominicaanse Republiek het over en ontstond er een iets commerciëler variant, de salsa romántica. Desalniettemin bleven de groten van weleer over heel het continent rondreizen en verloren die niets van hun populariteit. Sommigen bleven trouw aan hun oorspronkelijke salsa, anderen probeerden andere genres en enkelen waagden zich aan enkele 'hoogstaandere' vormen van salsa.

In het decennium dat volgde kenden verschillende genres een opbloei, met veel invloeden uit de pop- en rockmuziek. Nieuwe salsaformaties zijn zeker geen uitzondering en kennen vaak veel succes. Sinds enkele jaren is er een nieuw dansgenre ontstaan, reggaeton, dat zeer populair is over heel het Spaanssprekende Amerika. Maar als men écht wil dansen, zet men nog steeds salsa op.

De overlevenden van de Fania zijn stokoud en geven sporadisch nog een concert. In 2006 kregen ze nog een Grammy. Ze kwamen toen nog eens samen, maar de glans van vervlogen tijden was er toch af en de jongere muzikanten die hen vergezelden konden niet aan hun muzikale genialiteit tippen.

In Brussel zijn er verschillende plekken waar men van *tabaco*, *salsa* en *ron* kan genieten. Bij de Beurs is er het danscafé La Salsa, bij Sint-Kathelijne kan men terecht bij Los Románticos en in een zijstraatje van de Grote Markt is er een authentiek Cubaans cafeetje. In vele discoteken in dezelfde buurt wordt er wel eens per week salsa gedraaid. Dichter bij de VUB worden er in de Tavernier ook in de zomer Cubaanse groepen uitgenodigd, maar ook elders in Brussel zijn er dergelijke concerten.

NOG EEN PAAR PIKANTE SCHIJFJES MEEGEVEN

Geprikkeld door deze lekkere muziek? Om de luisterlustigen een pleziertje te doen werd hier ook nog een discografie aan toegevoegd. Vooral salsa van de jaren '60 en '70 werd hierin opgenomen, met name veel van de Fania All Stars, of muzikanten die er een tijdje toe hebben behoord. Zij speelden niet alleen (de betere) salsa maar ook

andere genres, zij bieden de luisteraar dus een breder spectrum aan. Om nu juist de grootste klassiekers, de cd's dan, er uit te halen is zeer moeilijk omdat het er veel zijn. Bovendien is het ook arbitrair om slechts één cd per artiest naar voren te schuiven, zij hebben immers zeel veel goede muziek gemaakt. Toch werden, naar mijn bescheiden mening, de betere cd's gekozen. Ter volledigheid werd aan elke cd een korte uitleg geschreven.

The Best of Fania All Stars

Hoewel 'Best of' cd's wel goed scoren bij luisteraars die met een genre of artiest kennis willen maken, heb ik ze persoonlijk niet zo graag omdat een cd altijd wordt uitgegeven als een geheel, niet als een plaat met afzonderlijke nummers. Om salsa te begrijpen is deze echter onmisbaar, dus maak ik hier graag een uitzondering.

Willie Colón y Héctor Lavoe: El Malo

Hun eerste plaat samen, allebei piepjong, helemaal in hun rol van *malo*, en nog lekker primitief.

Ray Barretto: Indestructible

Een kapsel dat te veel aan vervlogen tijden doet denken, een geweldig lelijke bril die Ray uitstekend staat, en een t-shirt waar in het groot de 'S' van Superman op staat; al was het alleen maar voor de hoes en zijn zeer dansbare salsa hits is deze cd de moeite waard.

Willie Colón y Rubén Blades: Siembra

Colón had het wel voor goede zangers. Nadat Colón en Lavoe hadden besloten om elk een andere weg op te gaan, vond Willie Rubén Blades, een meer dan voortreffelijk zanger, en hij introduceerde Blades bij de Fania All Stars, waar hij ook een tijd bij bleef zingen. Deze plaat is een van de best verkochte platen aller tijden in Latijns-Amerika.

Roberto Roena y su Apollo Sound 5

Roena werd op handen gedragen door de Fania, zijn bongo solo's zijn namelijk onvergetelijk opzwevend.

Ismael Miranda con Orchestra Harlow: Abran Paso

'Abran Paso' is een bekend nummer, en in deze bezetting werd het wel eens op straat gespeeld. Er bestaan beelden van die de zweterige sfeer van een straatfeest in New York bijna doen voelen. Larry Harlow, de pianist, is joods, en dit werd graag geroepen als hij begon te soleren: 'El judío maravilloso', zijn solo's en muzikaal inzicht zijn om U tegen te zeggen.

Pete 'El Conde' Rodríguez: Este Negro Si Es Sabroso

'Catalina la O' was zijn grootste hit destijds, en die staat op deze schijf, maar de rest van de cd haalt minstens hetzelfde niveau.

Bobby Valentín: Soy Boricua

Hij gaf diepgang aan het Fania-orkest. Zijn wervelende solo's zijn misschien niet even toegankelijk als de rest van de opgegeven cd's, maar daarom niet minder het luisteren waard.

Mongo Santamaría: Skin on Skin: The Mongo Santamaría Anthology 1958-1995

Een samenvatting maken van alle muziek die deze man speelde is onmogelijk. Deze cd's leggen iets meer de nadruk op zijn latin-jazz periode, zo staan

er bijvoorbeeld verrukkelijke versies van 'Fever' en 'Afro Blue' op.

Oscar d'León: Oscar Y Su Salsa Mayor

Deze is recenter, en haalt een zeer hoog niveau. In ieder geval, zijn liedjes swingen als die van geen ander.

Eddie Palmieri: Vamos pa'l monte

Als deze man zijn handen boven een piano plaatst, klinkt de piano alleen al geweldig, aan u de verbeelding op er een heel orkest bij te denken.

Celia Cruz en Johnny Pacheco: Celia & Johnny Celia Cruz kon goed haar mannetje staan tussen de stoere venten van de Fania, samen met Johnny Pacheco maakte ze parels van liedjes. 'Quimbara' hoort bij de absolute salsa-top.

Richie Ray en Bobby Cruz: El Bestial Sonido de... Ricardo Ray Y Bobby Cruz

Salsa werd naar Colombia gebracht door hen, hoewel zij aanvankelijk in New York actief waren, hebben zij de laatste jaren veel in Colombia gewerkt; wat maakt dat andere Colombiaanse salsa veel op die van hun lijkt.

El Gran Combo de Puerto Rico: Nuestro Aniversario

Dit orkest begon haar wervelende carrière in 1962 en is nog steeds bij de top. De zuiverste salsa, recht uit Puerto Rico.

Los Van Van: Van Van Live at Miami Arena

Dit is een orkest buiten categorie, met een heleboel moderne elementen hebben zij salsa weten te heruitvinden en behoren nu tot de beste salsaorkesten van Cuba en Latijns-Amerika. Miami was een uitstekende locatie om de plaat op te nemen, op de cd kan de sfeer goed geproefd worden.

Dan zijn er nog tal van namen die toch het onthouden, beluisteren, dansen en zien waard zijn: Tommy Olivencia, Domingo Quiñones, Issac Delgado, Africando, Papo Lucca, Joe Bataan, Yomo Toro, Ralph Robles, Santitos Santos Colon, Bobby Rodríguez, Adalberto Santiago, Lebron Brothers, Joe Arroyo, Orquesta de la Luz, La India, Sonora Ponceña...

Noot voor de lezer: geloof mij, de citaten klinken ontelbare malen beter in het Spaans dan in het Nederlands.

Jeroen Derkinderen

HAIKU door [meToiKos]

Geloof je nog steeds
dat vriendschap een leugen is?
Had taal maar de tover
van een eeuwenoud zwijgend woud

Programma van deBuren

Gratis cultuur & debat in Brussel

Elke maand krijgt u een overzicht van de activiteiten die het Vlaams-Nederlands huis *deBuren* organiseert voorgeschiedeld in uw Moeial.

deBuren

Locatie: Leopoldstraat 6, 1000 Brussel
 Gratis toegang, inschrijven op info@deburen.eu
www.deburen.eu

Afghanistan 2007: een reis in beelden Tentoonstelling WO 09.04.08 > VR 09.05.08 |

Pieter-Jan De Pue (°1982) ging in de zomer van 2007 voor vier maanden naar Afghanistan, waar hij fotoreportages maakte voor het Internationale Rode Kruis, Demining, Solidarité Afghanistan Belgique en Dutch Committee for Afghanistan. De Pue trok samen met zijn tolk Gholam Hasan te voet en te paard door het Afghaanse Hindu Kush-gebergte via de Panjshir-vallei richting de Warghan Corridor en Pamir, op naar China. Het traject omvatte de oude Zijderoute. *deBuren* stelt het reisverslag-in-beelden van Pieter-Jan De Pue tentoon. De wekenlange tochten door een gebied bevolkt door Kirgizische nomadenstammen, ontmoetingen met lokale krijgsheren, te gast bij opiumtrafikanten en edelsteensmokkelaars in een streek die rood ziet van de papavers en barst van de wapens om de oorlog in Zuid-Afghanistan aan de gang te houden.

Maarten Van Rossem over 'Drie oorlogen' Ontmoetingen WO 16.04.08 | 20.00 > 21.30

Op 16 april is Maarten van Rossem te gast bij *deBuren*. Hij wordt dan geïnterviewd door Rik Van Cauwelaert over zijn meest recente boek: *Drie oorlogen - een kleine geschiedenis van de*

twintigste eeuw. Volgens *de Volkskrant* is dat werk 'een heldere schets van de politieke krachtsverhoudingen in Europa' en 'een knappe, subtiele en prettig eigenwijze schets van de jongste geschiedenis'.

Maarten van Rossem (Zeist, 1943) is bijzonder hoogleraar Nederlandse Cultuurgeschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. In Nederland is hij een bekende mediafiguur die vaak optreedt in actualiteitenprogramma's, met name in zijn hoedanigheid van Amerika-deskundige. Hij publiceerde o.a. de boeken *De Verenigde Staten in de twintigste eeuw* (2001), *Amerika, voor en tegen* (2003), *De wereld volgens Maarten van Rossem* (2005) en, meest recentelijk, *Drie oorlogen - een kleine geschiedenis van de twintigste eeuw* (2007). Hij houdt regelmatig lezingen voor een algemeen publiek en schrijft sinds lange tijd columns, op dit moment voor *De Pers*.

Symposium: Immigrantenuitvoer - schrijven in een tweede taal Debatten DO 24.04.08 | 10.00 > 18.00 European Economic and Social Committee, Rue Belliard 99, 1040 Brussel

In het kader van het Europese Jaar van de Interculturele Dialoog organiseert EUNIC Brussel, het netwerk van nationale Europese culturele instituten, in samenwerking met het European Economic and Social Committee een conferentie waar schrijvers en experts de problemen, de impact en de receptie van het schrijven in een tweede taal zullen bespreken. *deBuren* heeft de Spaans-Baskische schrijfster **Kristina Goikoetxea Langarika** uitgenodigd om deel te nemen aan de gesprekken en voor te lezen uit haar werk. Goikoetxea Langarika is Spaans-Baskische en schrijft in het

Nederlands. Zij debuteerde met haar Nederlandstalige roman *Evamar* (www.evamar.nl). Haar radioboek *Twaalf uur is lang* is te beluisteren op www.radioboeken.be.

Homo Universalis: William D'Haeseleer Ontmoetingen DO 24.04.08 20.00 > 21.30

Prof. dr. **William D'Haeseleer** is burgerlijk ingenieur energie en kernwetenschappen en geldt als dé energie-expert in Vlaanderen. Hij was voorzitter van de commissie Energie 2030, die van de federale regering de opdracht meekreeg om het energiebeleid van België te helpen uittekenen. De publicatie van het rapport van de commissie leidde tot hevige politieke discussies. Volgens William D'Haeseleer is een betrouwbare, propere, en betaalbare energievoorziening een van de grootste uitdagingen van de eenentwintigste eeuw. Eenvoudige oplossingen zijn er niet want de energieproblematiek heeft gevolgen voor de hele wereld. Het probleem van de energievoorziening hangt nauw samen met energie-efficiëntie en dus haalbare energiebesparing. Dat vraagt een mentaliteitswijziging maar hoe moet dat zonder in te boeten aan comfort, welvaart of welzijn? Het energieprobleem heeft vele facetten en is niet op te lossen met slogans of eenvoudige recepten. Het is geen kwestie van ofwel dit, ofwel dat. De oplossing ligt in een 'en-en'-aanpak: op vele vlakken moeten tegelijkertijd maatregelen genomen worden wil men het probleem efficiënt aanpakken met garanties op resultaat.

Belezen en Goedgekeurd: Renaat Landuyt De boeken van deBuren MA 28.04.08 | 20.00 > 21.30

In onze nieuwe reeks 'Belezen en Goedgekeurd' stellen gasten die op het eerste gezicht ver van de

literatuur staan hun lievelingsboeken voor. Gastheer en interviewer is Stijn Meuris, muzikant en journalist maar vooral ook boekenliefhebber en veellezers. Eerste gast is Renaat Landuyt, sp.a-politicus en advocaat.

Rudy Visker over de publieke ruimte DI 29.04.08 | 20.00 > 21.30

Hoe kan een multiculturele samenleving omgaan met de verschillen tussen mensen? Heeft het verschil van de ander niet ook te maken met een verschil aan mij? En is er niet een andere publieke ruimte dan degene die we nu hebben waarin we op een of andere manier die twee soorten verschillen zouden kunnen begraven? Prof.dr. Rudy Visker is hoogleraar filosofie aan de KULeuven. In 2005 publiceerde hij *Vreemd gaan en vreemd blijven. Een kleine metafysica van de multiculturaliteit*. Twee jaar later verscheen *Lof der zichtbaarheid. Een uitleiding in de hedendaagse filosofie*.

De Koran van de boodschapper van Kader Abdolah De boeken van deBuren DO 08.05.08 | 20.00 Passa Porta, Dansaertstraat 46, 1000 Brussel

Op 8 mei wordt het al bij voorbaat veelbesproken boek *De koran van de boodschapper* van Kader Abdolah in samenwerking met *deBuren* bij Passa Porta gepresenteerd. Het is een eigenzinnige 'vertaling' van de 114 soera's (hoofdstukken) die de Koran rijk is, gecombineerd met het levensverhaal van de profeet Mohammad. Kader Abdolah vertelt over de achtergrond en totstandkoming van het boek.

Harvard WorldMun 2008 in Puebla, Mexico

Puebla is de vierde stad en min of meer het academisch zwaartepunt van het land. Het is echter ook een prachtig stadje uit de Spaanse koloniale tijd. Een typisch rasterpatroon van straten en van op eender welk punt op het trottoir zie je in je naaste omgeving wel een kerkje staan met hun typisch twee torens en donker interieur. Het wemelt er van de Volkswagen Kevertjes, welke de VW-fabriek slecht drie jaar geleden is mee opgehouden te produceren. Het weer is om van te dromen: zonovergoten van zodra je opstaat tot de dag erop zit. De temperaturen zijn lekker warm, warm, warm. Een zonnebril maakt het verschil echt wel. Overall in de stad kom je mede-delegates tegen die je kan herkennen aan ofwel hun zonnebril of hun fluo-geel polsbandje voor de *social events* van de conferentie.

De conferentie dus. Het begint met de registratie van de delegatie, wat wel een aantal uren kan duren, en op hetzelfde moment de *procedural rules training* van de delegates door enkele mensen van het bestuur. Dit is ook de eerste keer dat je kan gaan *socializen*. Meteen kwamen we de delegatie van Libanon en de jolige delegatie van Gent tegen. Ik kende beide *head-delegates* van Gent nog van de conferentie van vorig jaar in Genève. De eerste avond was er al meteen de openingceremonie. Verscheidene prominenten waaronder de rector van de gastuniversiteit en intellectuele sponsors kwamen spreken over het doel van de conferentie en wat zij betekent voor de toekomst van de Verenigde Naties. Een indrukwekkende *speech* werd gegeven door Rajat Kumar Gupta. Een man die al 34 jaar in de internationale betrekkingen van zowel de *private sector* als de VN zit en voor de toekomst van VN ook een interessante realistische visie heeft met betrekking tot de synergie die deze twee sectoren kunnen veroorzaken. Nog nooit zat ik een auditorium met zoveel aandacht luisteren naar een spreker. De avond werd afgesloten door de befaamde *Global Village* avond. Elke delegatie bracht van zijn thuisland een culinaire specialiteit mee die niet opgewarmd diende te worden. Het gevolg was dat elke delegatie wel een of andere vorm van fijne alcoholische drank mee had.

Hierdoor veranderde de avond al heel snel in een lekker studentenfeestje. Aan ons VubMun-standje hadden we ons verbreed met onze collega's van Gent om samen een lekker aanbod van

chocolade en jenever aan de man te brengen. De beruchtste van alle likeuren zijn nog steeds de Taiwanese en de Venezolaanse. Die vergeet nooit iemand.

Ok, vroeg uit je bed de volgende morgen. Om 9 uur opstaan is niet zo wenselijk na het dronkenmansfeestje van de dag er voor, maar de Mexicaanse limoen in de drankjes werkten voor mij wel alle mogelijk effecten van een kater weg. De conferentie begint nu pas echt. Iedereen diende samen te komen in zijn comité, voor mij was dit het comité van de *World Health Organization*. Na een uur zaten we meteen al in een *UN-deadlock*. Er kon maar niet besloten worden welke van de twee topics (*traditional medicine/organ transplantation*) er gekozen moest worden om over te debatteren. Pas zodra een meerderheid van de

delegates akkoord was om het debat over het kiezen van een *topic* op te schorten kon er eindelijk gestemd worden en aan het feitelijke werk begonnen worden. Voor de komende vier

dagen werd *traditional medicine* ons onderwerp (*topic*) en uiteindelijk hadden we een 7 pagina's tellende resolutie klaar. De bedoeling was om de komende zes sessies te werken aan een VN-resolutie die het gebruik van traditionele geneeskunde moet bevorderen, dit via het WGO-agentschap van de VN. Iedereen leek het wel eens te zijn over wat in de resolutie ongeveer moest komen te staan. Een wereldwijde databank voor de traditionele geneeskunde waarin de chemische samenstelling van de gebruikte medicijnen zou worden in opgeslagen, het standardiseren van de benamingen voor deze medicijnen over de hele wereld als ook het oprichtingen en de details van de financiering van een programma om de *public awareness* te verhogen. Dit zowel bij burgers als bij conventionele geneesheren. Er werd gewerkt via kleine blokjes, meestal georiënteerd rond een

reeks land uit dezelfde regio of met dezelfde godsdienst. Eerst werkte men via zogenaamde *working papers*, waarin de landen hun eisen opstellen die voor hun land zeker in de resolutie moet staan. Door via de verschillende *working papers* te bediscussieren en te bemiddelen worden deze dus *merged* in een of meerdere *draft resolutions*. Als de *draft resolution* goed genoeg is, wordt ze dus automatisch door de meerderheid van de landen in het comité goedgekeurd en heeft men dus een resolutie opgesteld volgens de VN normen. Tegen het einde van de conferentie werd de committees gedomineerd door veelal

Door over *working papers* te discussiëren, worden deze *merged* in *draft resolutions*.

dezelfde landen, dit door steun van andere landen in de *unmoderated caucuses* (informele bijeenkomsten van de delegates waarvoor het debat wordt stilgelegd, om concreet onder elkaar eisen te stellen voor een positie van een land en de feitelijke *working papers* te schrijven, *working papers* zijn de voorlopers in het debat van de resoluties) toezegden. De uiteindelijke 7 pagina's tellende resolutie werd om kwart na 1 's namiddags goedgekeurd door een meerderheid van de commissieleden. De conferentie zat erop.

Elke avond waren er *social events* voorzien, evenementen georganiseerd voor de delegates om elkaar beter te leren kennen en te feesten. Er was een *Global Village*, *Noche Mexicana*, *Cabaret*, *Aztec Night & Farewell Party*. Op de *closing ceremony* werden de *delegate awards* uitgereikt aan de beste delegates per comité. VubMun won hier één *award* dankzij Jitse Munten in het *Environmental Protection Program*. De grootste winnaars waren de Venezolanen met een 15-tal *awards*, ook de *College of William and Mary* en *Westpoint Military Academy* uit de VS vielen herhaaldelijk in de prijzen. De *MUN Society Belgium* won er vier, Gent twee.

Maxim Van Den Bossche

Robert Crumb vs Fritz the Cat

"I'm hung up, strung out, up tight"

Volgende maand herdenken we met z'n allen de gebeurtenissen van mei 1968, onderwijl al weer bijna 40 jaar geleden. Ook aan de andere kant van de plas waren de *sixties* eventvolle jaren die diepe indrukken achterlieten in het collectieve geheugen. Wie herinnert er zich Fritz the Cat nog? Kent u echter ook zijn geestelijke vader Robert Crumb? Crumb, een striptekenaar van beroep, werd in de jaren '60 een van de idolen van de counterculture in de VS. Ironisch genoeg voelde Crumb zich geheel niet thuis in de '60. Stijlistisch leunde hij veel dichter bij de jaren '20 en '30 aan en hij schaamde zich niet om de popcultuur van de '60 als 'utter shit' te omschrijven. Voor velen was hij echter het summum van een artiest die zijn integriteit behield en er tegelijkertijd in slaagde om de samenleving grondig te shockeren. Hierdoor vond hij zichzelf aan het eind van de jaren '60, de piek van de hippiecultuur, gebombardeerd tot icoon van een generatie en 'godfather' van een nieuwe, alternatieve stijl van striptekenen; *Comix*.

Crumb werd geboren op 30 augustus 1943 in Philadelphia, Pennsylvania. Hij kwam ter wereld in een disfunctionele familie, omringd door artistiek aangelegde broers en zussen. Zelf toonde Crumb al vroeg een grote belangstelling voor de kunst van het striptekenen, een passie die aangemoedigd werd door zijn broer Charles, zelf een enorme fan en verzamelaar van 'comics'. Samen met zijn broer creëerde hij als kind een eigen strip genaamd 'Foo'. Deze probeerden ze zelf te verkopen op school en in hun buurt, overigens met weinig succes. Zijn broer verloor uiteindelijk interesse, Robert bleef echter tekenen en dromen.

In de lente van 1964 verhuisde de dan 19-jarige Crumb naar Cleveland, waar hij belandde bij de *American Greeting Corporation*, een bedrijf dat verjaardags- en andere kaarten produceerde aan een industrieel tempo. Hoewel het werk creatief

"If you were a hip college student, you had to have an issue of Zap next to your pot stash" (RC)

gezien alles behalve inspirerend was, hielp het de jonge Crumb om zijn tekenstijl verder te ontwikkelen. Belangrijker echter was het feit dat hij, beginnend bij zijn collega's in de *American Greeting Corporation*, ook een vriendencirkel begon op te bouwen en contacten begon te leggen. Dit was een hele ommekeer in het leven van een jongeman die heel zijn leven lang uitgestoten was geweest als een lelijke, graatmagere, brildragende *nerd*. De tot dan toe sociaal verstoten Crumb ontdekte in Cleveland een groep personen die hem apprecieerden voor wie hij was, en waar enkelen in hem zelfs een soort ontwikkelende genie zagen. Voor Crumb zelf was echter het ultieme aspect hiervan de ontdekking dat ook de meisjes in hem geïnteresseerd waren. Heel zijn adolescentie leven hadden die immers niet naar hem willen omkijken, maar hier bleek hij ineens wel succes te hebben met het andere geslacht. In deze scène ontmoette hij ook zijn eerste verovering en latere -eerste-vrouw, Dana Morgan.

Dankzij zijn nieuw gevonden zelfvertrouwen durfde Crumb het in 1964 eindelijk aan om zijn Kerouacianse levensideaal achterna te gaan. Samen met zijn kersverse, op verlatingsangst draaiende, vrouw sprong hij op een Zweeds vrachtschip richting het verre Europa. Hier dacht hij te vinden wat hij in Amerika miste. Europa fascineerde Crumb; hij trok er uitgebreid rond en ontwikkelde zijn satirische kijk op zijn thuisland. Financiële moeilijkheden dwongen hem echter om naar de VS terug te keren. Ook zijn huwelijk met Dana Morgan bleef niet duren, Crumb was en is niet het trouwe type. Monogamie bleek niet voor hem weggelegd te zijn. Ook zijn huidige huwelijk met Aline Kominsky is een zogenaamd 'open huwelijk'.

Tijdens zijn verblijf in Cleveland was Crumb een goede vriend en protégé van Harry Kurtzman geworden. Kurtzman was een van de oprichters van *Mad magazine* geweest, alsmede de auteur van *Little Annie Fanny* van Playboyfaam. Op het

moment dat ze elkaar leerden kennen, gaf Kurtzman het magazine *Help!* uit. Het blad zou slechts enkele jaren bestaan -van 1960 tot 1965- maar zou een belangrijke invloed uitoefenen omdat het zoveel verschillende talenten samenbracht en exposeerde. Zo leerden bijvoorbeeld John Cleese en Terry Gilliam elkaar hier kennen, wat later tot een vruchtbare samenwerking zou leiden in de vorm van *Monty Python's Flying Circus*. In *Help!* zou Crumb ook voor het eerst met het verhaal 'Fritz Comes On

Strong' de wereld aan een van zijn beroemdste creaties introduceren, Fritz the Cat. Fritz was in bijna alle opzichten de tegenpool van zijn geestelijke vader: vlot, zonder enige morele inhibities, seksueel succesvol en in controle. Dit in schril contrast met de sociaal onaangepaste, door zijn Katholiek verleden getraumatiseerde en nog maar net ontmaagde Crumb. Crumb sloeg echter terug en maakte van Fritz geen held, maar een 'poseur'; iemand die zich beter voordeed dan hij was, een grootprater zonder al te veel substantie of doorzettingsvermogen. In het verhaal 'Fritz Bugs Out' komt dit duidelijk naar voren. Fritz komt in opstand tegen de gevestigde orde en onderneemt een zoektocht naar het *echte en passionele* leven. Hij blijkt echter meer praat dan actie en belandt uiteindelijk gewoon terug bij zijn oude vriendengroep, veilig in de geborgenheid van het studentenleven. Het lijkt wel een satirische commentaar op de jaren '60.

In 1967 belandde Crumb uiteindelijk in San Francisco, een kantelpunt in zijn carrière. De hippiecultuur, compleet met zijn excessieve drugsgebruik en seksuele uitpattingen was in volle opgang en San Francisco was er het kloppende hart van. Crumb vond al snel zijn plaats in dit milieu. Tijdens zijn verblijf in San Francisco zou Crumb zijn herkenbare stijl eindelijk perfectioneren. Dit gebeurde echter pas na een slechte trip op wat hij omschreef als 'fuzzy acid'. Naar eigen zeggen bleef hij maanden steken in een soort Carnavaleske wereld welke hij eindeloos schetste. Deze ervaring maakte hem duidelijk dat hij zijn eigen stijl moest durven ontwikkelen in tegenstelling tot de contemporaine stijl van striptekenen welke hij tot dan had proberen na te bootsen. De Katholieke inhibities die hem al heel zijn leven tormenteerde, zette hij finaal overboord en hij kotste zijn innerlijke wereld en verlangens uit over zijn schetsboeken. Dit liet hem naar eigen zeggen toe om een beter persoon te worden, omdat hij zijn eigenheid niet langer verborgen diende te houden. Uiteindelijk loste de trip zichzelf op met een nieuwe dosis LSD. De Robert Crumb zoals we hem vandaag kennen was geboren.

Intussen zijn we in de lente van 1968 aanbeldend en publiceerde Crumb het eerste nummer van een van zijn meest invloedrijke publicaties, *Zap Comix*. Het nummer zou de blauwdruk worden voor een heel nieuw, countercultureel genre van strips genaamd 'Comix'. *Zap Comix* werd gepubliceerd met de hulp van Charles Plymell, een beatnik dichter die op dat moment samenwoonde met Allen Ginsberg en Neil Cassidy. De eerste oplage bedroeg slechts tussen de 1.000 en 1.500 exemplaren en deze werden initieel door Crumb en zijn vrouw vanuit een kinderwagen verkocht op de straten van *Haight-Ashbury*. Het magazine bleek echter niet alleen invloedrijk maar ook enorm controversieel. In New York viel de politie zelfs binnen bij *City Light Books* naar aanleiding van de verkoop van *Zap*. De verkoop van *Zap* werd uiteindelijk zelfs

verboden. Een reeks rechtszaken wegens obsceniteit en het perverteren van gemeenschapswaarden volgde. Deze rechtszaken schaadden de verkoop van het magazine natuurlijk absoluut niet en leidden juist tot een nog grotere populariteit. Crumb merkt zelf ooit op dat in de jaren: "If you were a hip college student, you had to have an issue of Zap Comix next to your pot stash." Het magazine prees zichzelf dan ook aan met de slogan: 'Fair Warning: For Adult Intellectuals Only'.

Zap Comix maakte van Crumb uiteindelijk een held van de toenmalige counterculture. In het magazine introduceerde hij ook enkele van zijn beroemdste personages zoals Mr. Natural & zijn neurotische *side-kick* Flackey Floont. Mr. Natural was tegelijkertijd een goeroe en een oplichter: Crumb's satirische personificatie van de popcultuur in jaren '60. Ook zijn beroemde *Keep On Truckin'*-afbeelding verscheen hier voor het eerst. Deze zou al snel een eigen leven gaan leiden gezien Crumb de intellectuele eigendomsrechten op deze creatie niet behield. Crumb zijn stijl bleek controversieel. Velen vonden de 'vrouwenhaat' en gewelddadig die in zijn werk kenmerkten afstotelijk. Crumb maakte er geen geheim van dat vele van zijn creaties voor hem gewoon masturbatiefantasieën waren. Fantasieën die hij vooral voor zijn eigen gratificatie tekende. Dit werd hem door de opkomende feministische scène niet in dank afgenomen. In deze cirkels werd hij dan ook bijna universeel gehaat. In zulke mate zelfs dat toen bekend raakte dat Aline Kominsky-zelf een striptekenaar uit feministische cirkels met hem uit ging, deze door haar collega's volledig uitgesloten werd als een onderontwikkelde feministe. Door critici echter werd zijn satirisch werk vergeleken met groten als Rabelais, Swift en Mark Twain. De kunstcriticus Robert Hughes zette zijn werk zelfs naast dat van groten als Dürer, Breugel en Goya. Volgens Hughes was Crumb een van de grootste artiesten van de 20ste eeuw.

De jaren '70 gingen echter niet van een leien dakje voor Crumb. Hij werd verbitterder, gewelddadiger en de vrouwenhaat in zijn kunst werd explicieter. Vooral het feit dat sommigen zijn creaties wilden exploiteren en hem gebruiken voor puur geldelijk gewin zat hem dwars. Daarenboven begonnen de losbandige sex en het overmatig drugsgebruik zwaarder en zwaarder te wegen. In 1972 kwam de Ralph Bakshi met zijn film gebaseerd op de strips over Fritz the Cat uit. Crumb haatte de film. Hij zou later de filmmakers beschrijven als een school-voorbeeld van het type personen die zijn kunst wilden perverteren om er zelf van te profiteren. Deze haat van Crumb tegenover de hem over het hoofd gegroeide kat zou uiteindelijk ook leiden tot de grafische dood van Fritz. Hij rekende met Fritz af op dezelfde manier als Stalin met Leon Trotsky: met een ijspick. Hierbij werd de rol van Ramón Mercader ingevuld door een doorgeslagen psychotische ex-vriendin van Fritz. Hierna zou Crumb nooit meer een verhaal publiceren met het personage en elke andere poging tot verfilming van zijn creaties afwijzen. In de jaren '80 hield hij zich vooral bezig met de opvolger voor *Zap Comix*: *Weirdo*. Zoals het echter de meeste verging, werd Crumb uiteindelijk toch -gedeeltelijk- gerecupereerd door het *establishment* waar hij zich tegen afgezet had. In 1994 verscheen er een documentaire over hem, en tegenwoordig levert hij zelfs irreguliere bijdragen aan de *The New Yorker*. Debord lijkt het bij het juiste eind gehad te hebben wanneer hij beweerde dat het spektakel uiteindelijk zijn ergste vijanden incorporeert. Om nog even te verwijzen naar de Ralph Bakshi film over Fritz the Cat; in zijn tijd vergruist en gesanctioneerd met een *R-rating* wordt deze film tegenwoordig op nieuwjaars-avond uitgezonden door onze publieke zenders.

Sinds 1991 woont Robert Crumb samen met zijn vrouw Aline Kominsky-Crumb en zijn dochter Sophie in Sauve, gelegen in het zuiden van *la douce France*. Hier zou hij naar verluidt een huis gekocht hebben in ruil voor enkele van zijn schetsboeken. Naar eigen zeggen verhuisde hij naar Frankrijk omdat hij het als "slightly less evil" dan de VS beschouwde. Momenteel werkt hij aan een eigen grafische interpretatie van het Bijbelse hoofdstuk van Genesis.

- Nathaniël Bovin

Colofon

De Moeial

Maandelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Ons redactielokaal is gelegen te Triomflaan 62. Elke woensdagom 20 uur is er redactievergadering. Iedereen is welkom!

Stuur al uw opmerkingen, vragen en reacties (of zelfs artikels) naar: moeial@vub.ac.be

Bezoek ook eens onze website: www.vub.ac.be/moeial

Coördinator
Daniël van der Meer

Vice-coördinator
Yannick Menendez

Secretaris
Thomas Martin

Penningsmeester
Frederik Verbist

Verantwoordelijke Uitgever
Bram Langmans

Lay-out
Daniël, Thomas, Nathaniël

Illustraties
Archief, Ruben, Bram, Pieter

Achterflap
Nathaniël Bovin

Redactieleden
Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Rob Werkers, Bilal Benyaich, Frank Vanaerschoot, Matthias Vanheerentals, Daniël van der Meer, Daan Essers, Frederik Verbist, Yannick Menendez, Pieter Boeykens, Nathaniël Bovin, Piet Van de Velde, Pieter Bonte, Doruntina Islamaj

Redactiemedewerkers
Bram Langmans, Ruben Brabers, Eisenik, Kristien Janssens, Gorki, Pieter Jan Van Pevenage, Kenneth Pontzele, Olivier Dieleman, Mattijs Van Den Bussche, Kristof Gombeer, Maxim Van Den Bossche, Jeroen Derkinderen, Thomas Donnez

Eindredactie:
Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Daniël van der Meer, Nathaniël Bovin, Pieter Bonte, Gummarus VL

Abonnementen:
Jaarabonnement: 30 euro
Steunabonnement (jaar): 75 euro
Rekening: 001-0376518-40
!!Met de vermelding van: 'SS 5 KRWER 7'!!
Stuur uw adresgegevens naar: moeial@vub.ac.be

Oplage: 1.600 exemplaren.

Drukker: *Grafikon*
Gedrukt op gerecycleerd papier

De redactie is *niet* verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O., Dienst Cultuur, lezersbrieven, opiniebijdragen en standpunten.

Aromatherapie voor gevorderden

Steek uw eigen vaporizer/verdamper in elkaar

Ah, de lente! De bloesems bloeien als kleine explosies die de pracht van het leven ontbloten, de vogeltjes fluiten een virtuele wereld van veranderlijke melodien en de zwoele lucht draagt een zware lachbui over de landen want 'dra zal het nieuwe leven zijn plaats opeisen in een chaotische wereld of zo iets. We gaan warmere tijden tegemoet, zo blijkt, en dat betekent dat u weer eens wat meer beweging zou kunnen nemen: u zou die fiets weer eens kunnen bovenhalen, jawel, of een eindje naast de atletiekpiste gaan joggen. Of u zou gewoon eens een fikse wandeling kunnen gaan maken in ons glorieuze Zoniënwood, een persoonlijke aanrader. Maar ach, wie houd ik voor de gek? Als deze bagger al gelezen wordt is het wellicht door studenten en die zijn ondanks hun jonge leeftijd doorgaans niet van het mobiele type. Ik zal u tijdens de warmere dagen dan ook eerder languit in het gras aantreffen

Ram het buisje er met volle geweld in. Het mondstuk is nu ook af.

op een van de vele plekjes die onze campus daarvoor blijkbaar voorzien heeft (wonderbaarlijk, is het niet?) alwaar u menige pot gerstenat zal achterover kappen terwijl u een eind weglult met uw zogenaamde vrienden over zaken waar u in feite geen kloden van snapt en nog minder aan zult veranderen. Velen onder u hebben ondertussen echter gemerkt welke kwalijke gevolgen deze verdovende schimmel drank met zich meedraagt: u verliest plotsklaps uw spraak- en evenwichtscontrole waardoor u dingen begint te zeggen waar u later spijt van krijgt en al lachend op uw kop valt (waar u later nog meer spijt van krijgt). Bovendien wordt u merkwaardig genoeg de ochtend nadien steevast wakker met zulke extreme uitdrogingsverschijnselen, koppijn en misselijkheid dat uw lichaam spontaan gelooft dat het ergens in de Kalahari-woestijn is wakker geworden.

Daarom hebben jullie dan ook wijselijk besloten om het drinken te matigen en uw roes uit alternatieve, clandestiene middelen te halen die gelukkig op onze campus in zekere mate gedoogd worden. Machtige Marijuana, Wonderschone Weed, of Casual Cannabis: al sinds eeuwen is het een populair genotmiddel dat ondanks (of net dankzij) alle hetze en heksenjachten ook een van uw meest populaire tijdverspillers blijft. Maar wat schiet u me daar toch plots in een hoestbui! Terwijl u enkele zwarte, kleverige slijmen in het groene gras slingert moet u denken aan die hardnekkige geruchten als ware één enkele joint tien maal zoveel rijker aan teer en koolstofmonoxide, en dus ongezonder dan een pakje sigaretten. Hoewel u redelijk sceptisch staat tegenover dit soort 'urban legends' of 'broodje-aap verhalen' begint u zich toch zorgen te maken over uw gezondheid, want laten we eerlijk blijven: écht gezond kan het toch niet zijn om zo'n lange pretsigaret door uw longen te halen. Bovendien moet u toegeven dat u na een stevige reefer in het warme zonnetje niet veel meer klaarspeelt dan als een tamme zak onkruid op narcotica naar het wolkendek te staren, de zwaartekracht trekt bijzonder hard aan blowers. En als laatste overtuigend element opent u, alvast snakkend naar een frisse pint of een gekoelde fruitsap, uw portemenee met het pijnlijke besef dat u die laatste tien euro heeft uitgegeven aan alweer een nieuwe portie veel te dure ganja. "Maar bestaat er dan een alternatief op mijn heerlijke spliffie?", hoor ik u vragen. Dames en heren ik stel u voor: de Verdamer!

VERDAMPEN IN DRIE STAPPEN

Om jullie niet langer in spanning te houden zal ik meteen overgaan tot hetgeen waar jullie ongeduldig op hebben zitten wachten: hoe kan ik zelf zo'n speeltje maken? Het volstaat uiteraard om 'Vaporizer' in te tikken op YouTube en u krijgt een hele reeks filmpjes die tientallen variaties op hetzelfde basisrecept bieden. Ik zal hier echter mijn eigen methode uit de doeken doen, gebaseerd op wat ik gevonden heb op www.wietforum.nl (waar ook de foto's vandaan komen).

Benodigheden: Een gloeilamp (60 watt of meer, bij minder zal je merken dat er snel barsten

ontstaan); een scherp mes; een tang (zelf gebruik ik liefst een punttang); een plastic flessendop; een glazen buisje of buisje van een stylo; zout en natuurlijk: Sweet Sensemillia.

Stap 1: Snij met een scherp mes het bovenste gedeelte metaal voorzichtig af, probeer een groot deel van de schroefdraad intact te houden. Plooi de scherpe randjes om met een tang (denk aan de schroefdraad) of vijl ze af. Breek met een punttang, een lang mes of een schroevendraaier het glazen binnenwerk weg. Wees voorzichtig, beschadig de lamp niet. Zorg dat al het overbodige glas weg is en dat er geen scherpe randjes overblijven. Maak het peertje schoon, eerst met droog zout, daarna eventueel met water. Je hebt nu het lichaam van je verdamper klaar. En nu nog het mondstuk.

Stap 2: Neem de flessendop en boor er twee gaten in, zorg dat het buisje in één van de gaten past. Ram het buisje er met volle geweld in. Het mondstuk is nu ook af. Draai het dopje op de gloeilamp (ongelooflijk dat dit past nietwaar? Probeer u gerust ook eens een limonadefles in een socket van een lamp te draaien, een hele avond

dolle pret verzekerd!) Als het niet goed past kun je een beetje tape gebruiken. Zorg dat het buisje niet tegen de lijm in de binnenkant van de lamp schuurt. Verzeker u ervan dat alles goed vastzit en in principe geen lucht meer doorlaat. Ziezo, u hebt net een heuse verdamper zélf in elkaar geknutseld. Ziet-ie er niet heel erg mooi uit? Wat glundert u me daar toch van trots zeg! Zo, nu kunnen we eindelijk overgaan naar de essentie van de zaak: Blowen en overdreven high worden van dat groene spul verdorie!

Stap 3: Neem een kleine hoeveelheid (kleine! Je hebt minder nodig dan bij een joint en als je meer gebruikt wordt de kans op verbranding groter dus neem niet meer dan 0,3 gr) Groen Geurig Graskruid of andere, geprefereerde rookwaren zoals b.v. kamille, eucalyptus of lavendel (geen tabak!). Vergruis de rookwaren zo fijn mogelijk om een optimaal resultaat van gelijkmatige verdamping tot resultaat te verkrijgen (als dusdanig). Gooi die hele handel in je glazen bol. Schroef het mondstuk op de verdamp-bol en houdt alles goed vast (maar niet aan de bol, nooit aan de bol! Ik heb u gewaarschuwd). Nu gaat u de bol verwarmen.

Met een kaars: Houd de bol net boven de vlam (niet in de vlam, dan krijg je roetaanslag). Wacht ongeveer 5 seconden en schud dan een beetje met de bol.

Met een aansteker: Houd de bol in de vlam maar zodanig dat alleen het blauwe gedeelte van de vlam zichtbaar is (anders: roet!). Nu zelfde procedure als voorheen. Zorg dat je regelmatig schudt zodat er geen verbranding optreedt, maar ook niet te vaak schudden want dan raken de kruiden niet verdamp; oefening baart kunst. Van zodra je een lichte, bijna onzichtbare damp ziet opstijgen is het *moment suprême* aangebroken.

Trek voorzichtig aan het buisje en laat de aromatische dampen diep in je longen spoken. Eerst zul je de indruk hebben dat je niets binnenkrijgt, je longen zijn immers aan rook gewend, maar onderschat de eventuele hoestbuien niet. Adem nu langzaam terug uit en laat een deel langs je neus gaan. Nu zal je merken dat je een heel aangename, zuivere smaak proeft. Schudt ondertussen nog eens met de verdamper, de kans is groot dat er nieuwe damp vrijkomt. Herhaal deze procedure tot gewenste toestand bereikt is (het kan tot twintig minuten duren eer de roes deftig inkickt, dus wees geduldig). Op het einde houd je een bruin-geel-groen residu over. Nu zit er niets meer anders op dan de komende drie uur met de grootste verbazing te staren naar alles en iedereen terwijl u langzamerhand in een geranium verandert, *enjoy!*

Er bestaan natuurlijk behoorlijk wat variaties op dit principe. Een korte rit op *djoetoep* leerde me al gauw dat je gerust ook matte gloeilampen mag gebruiken, zolang je ze maar met zout uitpoetst (het mat verdwijnt en de gloeilamp wordt helder). Ook gebruiken de meesten blijkbaar het bovenste stuk van de flessenhals als tussenstuk om de

uw lichaam over beschikt als u het niet constant in gedrogeerde toestand houdt, bovendien daalt uw resistentie op deze manier zodat u halsreikend mag uitkijken naar de eerstvolgende afspraak met Miss Sativa. Als u dan na enkele dagen onthouding uw verdamper uitprobeert, wacht dan minstens een uur of twee vooraleer u besluit om toch maar een vette toep te rollen. Ik verzeker u: u zal aangenaam verrast zijn door het effect.

Ik heb me ook eens beziggehouden met het zoeken naar een "professionele" verdamper. U moet er alleszins op rekenen dat u, voor een beetje deftige marchandise, toch minstens 200 euro gaat moeten neertellen. Er bestaan ook goedkopere modellen maar ach, u weet hoe dat gaat, betaal liever iets meer voor een degelijk product dat even meegaat. Wat rondneuzen op verscheidene internetfora leerde mij dat twee modellen zich duidelijk

Waarom zou je in godsnaam die joint laten liggen en uit een gloeilamp beginnen blowen?

onderscheiden van de rest: enerzijds is er de Volcano, een oerdegelijke Duitse piramide die als een vulkaan een ballon opblaast en die ballon laat u dan leeglopen in uw longen – klinkt als een goed idee niet? Nieuw betaalt u voor dit speeltje toch wel een slordige 398 euro. Het andere specimen, en voorlopig mijn favoriet (al moet ik er bij zeggen dat ik ze nog niet heb uitgetest), is de Verdamer van Evert. Evert is destijds begonnen experimenteren met een Arabische waterpijp en een verfpistool (zo'n haardroger die schroeiend hete lucht blaast om verf mee af te strippen). Het resultaat is een mooie, glazen, handgemaakte waterpijp met een verhittingselement. Ondertussen bestaat er ook een Vaporeizer (reisversie dus hé, snuggere!) die met een 12 volt adapter werkt, en dus b.v. in de auto gebruikt kan worden. Het nadeel van deze verdamper is dat hij helemaal uit glas bestaat (wel mooi, maar breekbaar). Naar het schijnt zou je echter tegen verminderde prijs vervangonderdelen kunnen kopen, mits je het gebroken onderdeel opstuurt. Voor de Verdamer van Evert telt u tussen de 250 en 300 euro neer. Ik heb zelf trouwens ook eens geëxperimenteerd met een waterpijp, een verfpistool en een leeg wc-rolletje als tussenstuk (neen, dat schoot niet in brand). Het experiment was redelijk geslaagd maar in feite heb je een verfpistool nodig met een graduele bediening (en niet zoals die van mij met twee standen), bovendien heb ik een doorzichtig tussenstuk nodig zodat ik kan zien wat er met dat Groene Wonder gebeurt (kan iemand mij aan een glazen cilinder helpen alstublieft?). Wees voorzichtig met uw experimenten.

DISCLAIMER

Dan is het nu tijd voor de preek. Maak uzelf geen illusies: de verdamper zal je niet opeens een gezond leven bezorgen. Marie Jane is en blijft een drug, een roesverwekkend middel dat een heel leuke invloed op je leven kan hebben maar ook een héél nefaste, desastreuze ziekte kan worden. In deze tijden van overbescherming, betutteling en aanstekergas lijken mensen wel eens te vergeten dat er zo iets bestaat als "persoonlijke verantwoordelijkheid". Laat me dan ook benadrukken dat noch ik, noch *De Moeial* zich verantwoordelijk stellen voor uw lakse levenshouding, hersenschimmen en andere stomiteiten. Verpest het nu niet voor de rest en probeer op een beetje een gecontroleerde manier met al die spullen om te gaan zodat politici en andere belangengroepen onze ouders niet blijven bangmaken met misplaatste propaganda. Wees vooral voorzichtig als in uw familie gevallen van schizofrenie of psychose bekend zijn. Geniet er van in de juiste omgeving met de juiste mensen en op het juiste moment. Of om nog eens een hardnekkig cliché te gebruiken: *use the drug, but don't let the drug use you!*

Rob Werkers

Op/aanmerkingen, vragen en andere commentaren zijn steeds welkom op moeial@vub.ac.be

De Moeial: Sex, drugs en goedkope artikels.

